

2017 m. balandžio 28 d., penktadienis

Nr. 17 (1211) | Kaina 0,90 Eur

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Šokis

Brangūs skaitytojai,
Kviečiame tapti kultūros rėmėjais!

Jūsų skiriami 2 proc. pajamų mokesčio – mums didelė parama.
Pildydami Valstybinės mokesčių inspekcijos formą FR0512,
nurodykite VŠĮ „7 meno dienos“ įmonės kodą 302725178.

Norėdami paremti „Kino“ žurnalą, nurodykite
VŠĮ Žurnalas „Kinas“ įmonės kodą 300007987.

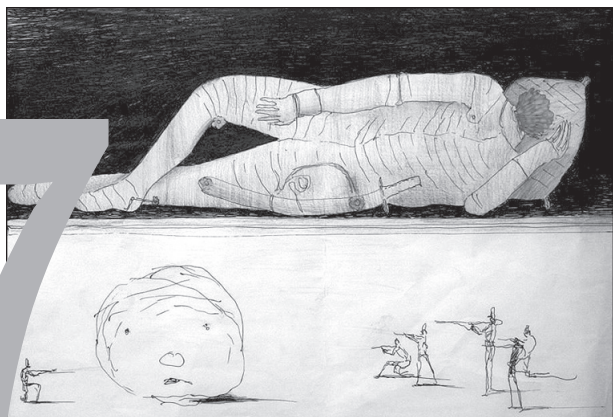
Reikalingą formą galima užpildyti internete,
Mokesčių inspekcijos tinklalapyje www.vmi.lt.

Liko vos kelios dienos!

2

Arvydo Malcio jubiliejinis koncertas

4

Baleto „Piaf“ premjera

Vidas Poškus, ekspozicijos fragmentas

Vido Poškaus ir Audriaus Janušonio parodos

8

Nauji filmai – „Nocturama“

A. VASILENKOS NUOTR.

Aš esu televizija

Algirdo Šeškaus paroda „TV“ Šiuolaikinio meno centre

AGNĖ NARUŠYTĖ

Apie Algirdą Šešką rašiau ne kartą. Kai jis buvo pasitraukęs iš meno, „už akių“ jo fotografijas priskyrčiau „nuobodulio estetikai“ – negi trukdysi tokį rimtą nepažįstamąjį? Laimė, jį sutrukdė Margarita Matulytė – 2010 m. surengė parodą Nacionalinėje dailės galerijoje ir išleido knygą „Archyvas (Pohulianka)“. Bet spėju, kad jau tada Šeškus norėjo kalbėti pats, tad su Malvina Jelskaite kūrė „Žaliąjį tiltą“ (2009). Dažniausiai tokie ištraukimai iš nežinios tuo ir baigiasi – autorius pasidžiaugia dėmesiu ir vėl nugrimzta į nieko neveikimą. Bet Šeškui tai buvo tarsi tramplynas šuoliui – jis išleidžia bent po vieną fotografijos knygą kasmet: „Meilės lyrika“ (2011), „Variacija buvimo išorėje tema“ (2012), „Šamanas“ (2013), „Plastikinių gulbių girgždėjime“ (2014), „TV“ (2016), „naujo laiko sąsiuviniai“ („Metropolis“, „Cafe de Paris“, „Sweet flow-“, „Lėta Leta“,

„Šventė mieste“, 2016). Ritualas visada tas pats. Algirdas paskambina ir sako: „Noriu atnešti tau knygą.“ Sakau: „O!“ ir jaučiu – kaista „įdomumo gyslelė“ (Alfonso Andriuskevičiaus terminas). Atvažiuoja, pakviečiu kavos, tada sėdime mano virtuvėje, kava – tik tarp kitko, nes aš verčiu knygos puslapius, o Algirdas žiūri, kaip aš žiūriu. Kitais atvejais toks stebėjimas galėtų trikdyti, bet ne šiuo – taip įsitraukiu, kad nejaučiu to išorinio žvilgsnio.

Jo knygas rodau kitiems, dovanuju, komentuoju, bet vis nespėju parašyti recenzijos. Priežastis banali – kai jau beveik surandu tam laiko, Šeškus atneša naują knygą, tai negi rašysi apie senąją? Bet apie „TV“ suspėjau parašyti pernykščiam Lietuvos fotografijos metraščiui. Ją iš Šeškaus fotoarchyvo sukūrė Gintaras Didžiapetris, neleidęs autoriui kištis. Iš pradžių atrodė, kad Lietuvos televizijai knyga pasirodys per keista, nes nepanaši į jubiliejinis „fototortus“ (o pretekstas ir buvo 60 metų nuo pirmosios laidos). Abu

menininkai ignoruoja „užsakovo“ norą reprezentuotis ar pasigerinti žiūrovams. O kartu – ir masinį skonį. Mene demokratijos nėra – tik monotoniją perrėžęs netikėtumas, kuris kitiems ką nors reiškia arba ne. Bet LRT nustebino pozityvia reakcija. Regis, fotografijos vertinimo „paradigminis lūžis“ pagaliau įvyko.

O vyko jis labai lėtai. Juk kai kurie iš šių kadrų galbūt užfiksuoti 1975 m., kai Šeškus pradėjo dirbti televizijoje operatoriumi. Akivaizdu, kad jis vengė to meto fotografijos šablonų. Jo fotografuojami žmonės ne veržėsi į pirmą planą demonstruoti savo nuotaikų, bet tarsi spruko nuo šviesos, nuo žvilgsnio. Bet jų slapstymasis kaip tik išryškino įtampą, kylančią būnant vienu metu ir „išorėje“, ir „viduje“. Rusų kritikas Levas Anninskis pavadino Šešką ir jo kolegas „maištininkais“, bet jiems patiems atrodė kitaip: „Mūsų pašaipos nebuvo kova, – sako

NUKELTA Į 6 PSL.

Atgimsta Claros Schumann salonas

Pokalbis su pianiste Guoda Gedvilaite

Vieną balandžio popietę „Vaidilos“ teatre Vilniuje susitikome su Frankfurte gyvenančia žymia lietuvių pianiste Guoda Gedvilaite pasikalbėti apie artėjantį labai įdomų ir netradicinį koncertą pavadinimu „Claros Schumann salonas: Kolegos-konkurentai ir pianistų varžybos“. Šiame vakare (kuris taip pat numatytas atlikti Druskininkuose, Klaipėdoje, o Vilniuje taps „Vaidilos“ teatro sezono uždarymo koncertu) G. Gedvilaitė įkūnys vieną garsiausių XIX a. vokiečių pianisčių ir kompozitorių Clarą Wieck-Schumann. Kartu su ja pasirodys Fryderykas Chopinas (Rokas Zubovas), Ferencas Lisztas (Jurgis Aleknavičius) ir Sigismundas Thalbergas (Lukas Gedvilas), o princesę Cristiną Trivulzio di Belgiojoso vaidins Dovilė Navickienė. Pasak G. Gedvilaitės, tai nebus įprastas koncertas, nes atlikėjų tikslas – kuo autentiškiau atkurti XIX a. saloną ir jo istorinius personažus. Be to, klausytojai ir žiūrovai koncerto pabaigoje išrinks geriausią pianistą, o jį paskelbs princesė Belgiojoso. Taigi išgirsime net keturis virtuozus!

Sausio mėnesį „Claros Schumann salono“ idėja buvo įgyvendinta Nacionalinėje filharmonijoje, ten dalyvavo Prūsijos karalius Frydrichas Vilhelmas IV su sutuoktine Bavarijos princeze Elžbieta, Clara ir Robertas Schumannai, Felixas Mendelssohnas su žmona Cécile Charlotte, Hansas Christianas Anderseną. Kaip gimė mintis surengti tokį savitą koncertų ciklą?

Projekto idėja kilo maždaug prieš metus. Tačiau prisipažinsiu,

Guoda Gedvilaitė

R. KUNSKA NUOTR.

jog bent penketą metų einu į sceną įsivaizduodama esanti Clara, o ne Guoda. Tuomet tarytum pranyksta visos nereikalingos mintys, egocentriškumas. Įsivaizdavimas, jog esu toji kompozitorė, kurios muziką atlieku, padeda man geriau susiliesti su muzika, įsigilinti į ją.

Kaip Jūsų projekte atsirado būtent šie kolegos pianistai?

Atmintyje išliko sausio mėnesio koncerto sėkmė, kai mano kolega buvo Joris Sodeika, idealiai įkūnijęs Felixą Mendelssohną. Antrasis salonas – pianistų varžybos: Lisztas, Thalbergas, Chopinas ir Clara Wieck-Schumann. Vėlgi, artistų paieškos, manau, buvo sėkmingos, nes puikiai žinome, kokie užimti yra koncertuojantys pianistai. Be to, visiems buvo labai įdomu, ar šiame koncerte reikės vaidinti. Tačiau jiems pasakiau, jog svarbiausias tikslas – muziką atlikti kuo autentiškiau, įsijausti į paties kompozitoriaus-pianisto vaidmenį. Taip

susibūrė iššūkių nepabūgusi grupė. Visą laiką leidžiame studijuodami, gilindamiesi į savo personažus.

Į ką atsižvelgdama sudarėte šio koncerto repertuarą?

Pianistai patys pasirinko, kaip jie norėtų reprezentuoti savo kompozitorių, ir, manau, kiekvieno sprendimas labai taiklus. Daugiau galėčiau papasakoti apie antrąją koncerto dalį, joje nuskambės ypač retai atliekamos „Hexaméron“ variacijos, kurias Lisztui parašyti užsakė italų princesė Belgiojoso vienam labdariniam renginiui. Lisztas šias variacijas turėjo kurti pasitelkęs ir kitus kolegas. Taigi jas kūrė net šeši kompozitoriai: Lisztas, Thalbergas, Chopinas, Czerny, Johannas Peteris Pixis ir Henris Herzas. Beje, pastarieji du XIX a. kompozitoriai buvo tikrai labai žinomi, priešingai nei dabar. Taigi, kiekvienas savo stiliumi sukūrė po variaciją ir mes tas variacijas inscenizuosime, šįkart keturiese. Ir kaip tik šioje koncerto dalyje įvyks Liszto ir Thalbergo dvikova. Princesė Belgiojoso ne tik norėjo pamaloninti savo publiką, bet ir suteikti galimybę viešai susikauti Lisztui ir Thalbergui, o publika pati galėjo išrinkti nugalėtoją. Nenorėčiau išduoti, kas tuomet laimėjo (mūsų siekis nėra tiksliai atkurti istoriją), nes „Vaidilos“ publika išsirinks savo favoritą. Esu įsitikinusi, bus įdomu.

Kaip atrodo koncertinis gyvenimas, ypač fortepijoninės muzikos, Vokietijoje? Ar ten dažnai vyksta panašaus pobūdžio koncertiniai ciklai kaip Jūsų?

Labai džiaugiuosi, kad tokio ciklo analogų ten nėra. Žinoma, norėčiau

ateity lygiai tą patį pristatyti ir Vokietijoje. Kol kas visos premjeros vyksta čia, Lietuvoje. Kiek teko stebėti, nėra daug tokių atlikėjų, kurie jungtų ir teatrą, ir muziką. Tačiau kamerinė, simfoninė muzika ir rečitaliai Vokietijoje yra labai populiariūs, gyvuoja tradicija lankytis klasikinės muzikos koncertuose. Manau, būtų įdomu ir vokiečiams pamatyti kitokį koncerto formatą. Neseniai Frankfurte kartu su Robertu Willu ir Luku Gedvilu parodėme spektaklį „Meilės daina“ („Liebeslied“) apie Claros ir Roberto Schumannų šeimos gyvenimą. Vokietijoje esu žinoma kaip solistė, niekada nebuvau per daug nuo to nutolusi. Ir štai – teatras. Spektaklis turėjo didžiulį pasisekimą. Iš klausytojų reakcijos suvokiau, kad Claros Schumann salonas taip pat atrastų savo vietą. Taip pat manau, jog man pasisekė ir dėl to, jog turiu gerą komandą. Kuo daugiau bendraminčių, tuo lengviau dirbti.

Skambinsite Claros Wieck kūrinius, kuriuos ji sukūrė būdama vos 15–16 metų. Ar jaučiate juose jaunatviško naivumo?

Žinoma, aš bandau įsivaizduoti, kokia ji buvo tokio amžiaus. Stengiuosi nežvelgti iš savo, kaip suaugusios menininkės, perspektyvos, tai būtų klaidinga. Manau, reikia visiškai įsijausti į tą jaunatviškumą ir jo nežabotą virtuozišumą. Taigi, naivumo tikrai bus. Ir kaipgi be meilės Robertui Schumannui? Juk tuo metu jie buvo ką tik susipažinę.

Kuo jūs panašios su Clara Schumann?

Manau, daugeliu savybių. Abi esame labai užsispyrusios. Siekdamos tikslo, pavyzdžiui, koncerto programos įgyvendinimo, ir ji, ir aš einame iki pat galo. Tačiau Clarai buvo labai sunku ir turėti didelę šeimą, ir tuo pat metu siekti karjeros. Ji degė noru eiti į sceną, tai buvo jos pašaukimas. Tačiau kai negalėjo koncertuoti, Clara kurdavo. Aš taip pat nepasiduodu, stengiuosi kurti įdomesnį, kitokio formato koncertus, kai pianistas tampa režisieriumi.

Įdomu sužinoti apie Jūsų terminio koncertų ciklo ateities planus.

Nesinorėtų, jog „Claros Schumann salono“ ciklas būtų trumpalaikė idėja. Norėčiau ilgiau ja gerėtis, ja gyventi, todėl esu suplanavusi dešimt koncertų. Pirmasis koncertas įvyko šių metų sausio mėnesį, o balandžio 30 d. Vilniuje – antroji programa. Trečioji ciklo dalis numatoma spalio mėnesį, o ketvirtoji – apie Naujuosius metus. 2019 m. rugsėjo 13 d. bus švenčiamas Claros Schumann 200 metų jubiliejus. Norėčiau, kad tada nuskambėtų jos Koncertas fortepijonui ir orkestrui bei Roberto Schumanno Koncertas fortepijonui ir orkestrui. Toks galėtų būti šio ciklo karūnavimas.

Dėkoju už pokalbį. Koncertas „Kolegos-konkurentai. Pianistų varžybos“ vyks balandžio 30 d. 18 val. „Vaidilos“ teatro salėje Vilniuje.

KALBINO IR PARENGĖ

AKVILĖ LAUGALYTĖ

Virš mūsų tik dangus

Arvydo Malcio jubiliejinis koncertas Nacionalinėje filharmonijoje

BEATA BAUBLINSKIENĖ

Kompozitoriui Arvydui Malciui šiais metais sukako 60. Taigi – jubiliejiniai metai (nors sąvokų ir papročių puristai sako, kad jubiliejai švenčiami tik kas 25 metus, todėl 60-metis yra suaktis). Bet kuriuo atveju – tai proga švęsti. Balandžio 22 d. Nacionalinės filharmonijos salėje buvo surengtas autorinis A. Malcio simfoninės muzikos koncertas. Ir nors tikrąjį gimtadienį kompozitorius šventė vasario 22 d., balandžio 22-oji tapo ne ką mažiau reikšminga, nes A. Malcio simfoninius opusus griežė „jo“ orkestras – Lietuvos nacionalinis simfoninis, kuriame pats A. Malcys daug metų groja violončele.

Netenka abejoti, kad programą pats kompozitorius itin kruopščiai atrinko. Ji buvo nemenka: abiejose koncerto dalyse skambėjo po instrumentinį koncertą ir simfoninį opusą, tarp jų – net visa Trečioji simfonija „Grünwald“ („Žalgiris“). Autorinis A. Malcio koncertas buvo ištis solidus, o publikai suteikė progos išgirsti muziką, kuri vis dėlto nedažnai atliekama koncertų salėse. Nors pasigilinus į A. Malcio kūrinių „biografijas“ tenka nustebti, kokia plati, tarptautinė yra jo muzikos sklaida.

Švęsti gimtadienio kūrėjas pakvietė du ryškius solistus – violončelininką Borisą Andrijanovą iš Rusijos ir saksofonistą Liudą Mockūną – bei jauną dirigentą

Martyną Stakionį. Pats būdamas profesionalus instrumentininkas, A. Malcys yra iš tų kompozitorių, kuriems svarbu, kas interpretuoja jų muziką, kurie moka bendradarbiauti su atlikėjais.

Vakaro programą pradėjo Koncertas violončelei ir orkestrui, dedikuotas Mstislavui Rostropovičiui. Simboliška, kad Koncerto premjerą 2009 m. Kaune atliko Rostropovičiaus mokinyš Davidas Geringas, o dabar Vilniaus publika išgirdo D. Geringo mokinio B. Andrijanovo interpretaciją. Šitaip išlaikyta muzikinio giminingumo gija: Rostropovičius – Geringas – Andrijanovas. Reikia pripažinti, kad violončelininko ekspresija ištis verta jo mokytojų dvasios, violončelė

Arvydas Malcys ir Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras

D. MATVEJEVO NUOTR.

skambėjo nepaprastai išraiškingai. Kita vertus, violončelė yra ir paties A. Malcio instrumentas, tad solisto partijai suteiktas ypatingas prasminis ir muzikinis krūvis. Kompozitorius į kūrinio audinį įvedė penkių garsų motyvą – vardo „Slava“, kuriuo draugai kreipdavosi į M. Rostropovičių, akronimą. Jis nuskamba irgi penkis kartus – anot autoriaus, lyg malda...

Pirmosios dalies programą pratęsė Trečioji simfonija „Grünwald“ – „Trys epizodai iš to meto kronikų“. Simfonija buvo sukurta 2010 m., minint 600-ąsias Žalgirio mūšio metines. Pasak vakarą vedusio muzikologo Viktoro Gerulaičio, A. Malcio „Grünwald“ – tikrų tikriausia batalinė drobė, galbūt

NUKELTA Į 3 PSL.

Elektrokomunikacijos

Įspūdžiai iš festivalio „Jauna muzika“

VILTĖ ŽAKEVIČIŪTĖ

Šių metų „Jauna muzika“ ir toliau skatina domėjimąsi elektronine kūryba, ką spaudos konferencijoje pasabrėžė ir festivalio rengėjai. Vienas iš tikslų – surasti bendraminčių ir pristatyti koncertus didesniai klausytojų būriui. Todėl greta koncertų, vykusių „Menų spaustuvės“ Juodojoje salėje, renginiai prasitęsė ir naktinėmis programomis festivalio bare „Peronas“ bei atviromis paskaitomis, diskusijomis, kur kiekvienas besidomintis buvo laukiamas svečias.

Markus Popp

Pirmasis festivalio koncertas pavadintas „Elektroakustinės premjeros“ arba „Electrobasoon“. Iš to galima suprasti, jog pagrindinė vakaro ašis – elektrinis fagotas, kitaip tariant, fagotas, pritaikytas sintetiškai skambėti su elektronika. Išgirdome premjerinius Vytauto V. Jurgučio, Gailės Gričiūtės, Arturo Bumšteino, Jono Jurkūno ir Lino Rimšos kūrinius. Juos atliko meistriškumu pasižymintys, Lietuvoje gerai žinomi atlikėjai – Andrius Puplauskis (elektrinis fagotas), Liudas Mockūnas (saksofonas) ir Tomas Kulikauskas (perkusija). Įdomus G. Gričiūtės kūrinys „Outtakes from the Mind of a Happy Man“ (fagotui ir elektronikai). Autorę inspiravo šveicarų psichologas

Hermannas Rorschachas. Kūrinio sumanymą perteikė A. Puplauskis, balsu (žodžiais) ir muzika interpretuodamas rašalo dėmes kaip partitūrą. Kūrinyje girdėjau nemažai improvizacijų, kuriose atlikėjas galėjo išlaisvinti savo muzikines pajautas, skleisdamas savas interpretacijas. Šiam, kaip ir kitiems vakaro kūriniams specialiai buvo paruošta fonograma, kuri papildė gyvą grojimą. Iš tiesų kūrinio idėja įdomi, tačiau gaila, jog įpusėjus dėmesys pradėjo slopti.

J. Jurkūno „Panko. Belaukiant Godo“ (fagotui, bosiniam klarnetui, perkusijai ir juostai) išbandė atlikėjų aktorines galimybes, leisdamas jiems išdykauoti scenoje (bet rimtais veidais!). Visą laiką buvo juntamas švelnus absurdo dvelksmas. Tarsi teatras, kuriame pats kūrinys – tik antraeilis veikėjas. Mano nuomone, pritrūka kompozicinės idėjos. Galbūt dėl to buvo nemažai eklektikos ir truputį erzino nuolatinis galvojimas, ką tai reiškia. Bet šis performansas, manau, atliko savo, kaip žaidimo, paskirtį.

V.V. Jurgučio ir A. Bumšteino kūriniai buvo mažiau paveikūs. Festivalio buklete abu autorių premjeriniai darbai pristatomi kaip labai struktūruoti, turintys aiškų tikslą, žinant, kas svarbu ir kodėl būtent taip. Pasak V.V. Jurgučio, kūrinio „Mikronai“ fagotui ir elektronikai „idėjiniu pagrindu tapo mikrono terminas, kuris naudojamas matuojant infraraudonosios spinduliuotės bangos ilgius, ląstelės ir bakterijų dydžius, tačiau kūrinyje šis terminas pasitelkiamas kaip idėjinis pagrindas garsiniams santykiams apibūdinti“. Girdėjosi nuolatinis vertikalių kitimas, jos svyravo tai aukštyn, tai žemyn ir pynėsi tarpusavyje leisdamos išgirsti įvairius garso parametrų subtilumus. Bet kūrinio mintis tarsi liko „pakibusi“. A. Bumšteino „Styginių kvartetas“ fagotui su garso įrašu man pasirodė mažiausiai įdomus. Nesisekė

susieti autoriaus idėjos su atlikimu. Nors atlikimas buvo tikrai puikus, kūrinys neįtikino. Pasak autoriaus, ši kompozicija yra tarsi kitoks Ludwigo van Beethoveno Pirmojo styginių kvarteto, op. 18, ekspozicijos vaizdiny. Kompozitorius sumanė iš kiekvienos Beethoveno styginių kvarteto partijos paimti kas antrą natą (arba pauzę) ir sudėlioti keturias melodines linijas, kurios buvo pritaikytos keturiems fagotams. Vis dėlto kūrinys pasirodė per daug ištęstas.

L. Rimšos „Playing with“ tapo atgaiva ir puikiai užbaigė koncertą. Buklete rašoma, jog tai yra „vienuolikos minučių trukmės minimalistinis kūrinys. Fonogramoje girdimos pianisto Ryoji Hojito atliekamos melodijos.“ Štai – nedaugžodžiaujant, nuosaikiai ir pataikant ten, kur reikia! Autoriaus pavadintas minimalistiniu, kūrinys nuskambėjo gaiviai ir visiškai neerzino galbūt ir primityvokais minimalizmo bruožais. Jis, mano nuomone, aprėpė kur kas daugiau. Įdomūs tembriniai ir spalviniai ieškojimai, rytietiško kolorito ritmo formulės klausytojus tikrai turėjo atgaivinti ir sukelti gal net egzotikos pojūčius. Šiek tiek džiazinis, tembrinių, spalvinių niuansų minimalizmas, nors kiek ir naivokas, buvo mielas.

„Menų spaustuvės“ Juodojoje salėje, kurią galime vadinti pagrindine festivalio erdve, pasirodė ir žymus lenkų minimalistinės klubinės elektronikos kūrėjas Michałas Wolskis. Pasirodymas buvo anonsuotas žodžiu „transas“, tikriausiai turėjusiu apibūdinti atlikėjo gebėjimą valdyti laiką muzikos erdvėje. Asmeniškai man transo pajusti nepavyko. Nors koncertas vyko sklandžiai, o atlikimas buvo profesionalus, muzika labiau priminė eksperimentinį improvizavimą, labiau tinkantį klubinėje aplinkoje ir atliekant kitokius kūrinius. Panašios stilistikos koncertas įvyko ir paskutinę festivalio dieną. Vokietijos garso

Elektroninės muzikos trio

T. TEREKO NUOTRAUKOS

menininkas Markusas Poppas su savo žymiu elektroninės muzikos projektu „Oval“ veikiausiai turėjo įspūdingai užbaigti vakarinių festivalio koncertų ciklą. Tiesą sakant, įspūdis liko dviprasmis. Garso menininkas pristatė naujausią „Oval“ albumą „Popp“, kuris pasirodė 2016 metais. Atrodė, jog koncertą gadina tam tikri techniniai niuansai, ne kartą kilo klausimas, ar viskas gerai? Ar tikrai taip norėta? Jei taip, tuomet viską apibūdinau vienu žodžiu – paaugliška. O tokio lygio menininkui toks apibūdinimas visiškai netinka. Po koncerto ne vienas klausytojas sakė, kad pasirodymas nebuvo toks, kokio tikėjosi. Neįvyko nieko įspūdingo, net ir šokti nesinorėjo (o juk technomuzika pati to prašosi!). Profesionalumo, kaip ir geros nuotaikos, pritrūko. Viskas atrodė fragmentiška ir nelabai skoninga. Netikėtai vienoje socialinio tinklo svetainėje kilioje diskusijoje festivalio organizatoriai tvirtino, kad atlikėjas liko visiškai patenkintas ir tikriausiai patys klausytojai kalti, jog nesuprato, kas vyksta.

Greta „Menų spaustuvės“ erdvių festivalyje atsirado ir kita, gal kiek netikėta – Šv. Apaštalų Pilypo ir Jokūbo vienuolynas. Čia pasirodė svečias iš Jungtinės Karalystės, graikų kilmės eksperimentinės ir elektroakustinės muzikos kompozitorius bei garso menininkas Yiorgis Sakellariou. Savo programą jis pavadino subtiliai – „Silentium“. Koncerte skambėjo kompozicija keturių kanalų garso sistemai, „individuali esetinė sakralių garsų interpretacija“.

Pasirodyme netrūko sakralios tylos, juk patį kūrinio pavadinimą inspiravo tylos prašantys ženklai. Kompozitorius tyrinėja elektroakustinės muzikos ritualo tematiką. Savo kompozicijoje jis siekė atkreipti dėmesį į sakralios tylos, kaip komunikacijos, būseną, tarytum sujungė kelis skirtingus komunikavimo lygmenis – dvasinį ir technologinį. Festivalio metu buvo diskutuojama apie elektroninę muziką, jos radikalumą kultūroje ir politikoje (diskusiją buvo galima stebėti tiesiogiai internetu!). Taip pat apie savo kūrybinius ieškojimus mintimis dalijosi jau minėtas kūrėjas Markusas Poppas.

Smagi buvo ir naktinė festivalio platforma – „JM naktys“. Bare „Peronas“ klausytojai galėjo atsipalaiduoti ir į valias šėlti kartu su festivalio dalyviais. Čia savo programą pristatė Arma Agharta (Armantas Gečiauskas), Elektroninės muzikos trio (Jonas Jurkūnas, Andrius Šiurys ir Martynas Bialobžeskis), „Rookas“, Jurgis Jarašius (solo projektas *noema–noesis*), „S13 & Paulius Ilius“. Šiuos autorius-atlikėjus jungia įdomūs eksperimentai elektroninės muzikos srityje.

Nors norėčiau kitaip pasakyti, šių metų festivalis gilaus įspūdžio nepaliko. Svarstau kodėl, juk pernykštis buvo tikrai puikus. Vis dėlto neabejotinai galime pasidžiaugti šiuo kultūriniu reiškiniu, svarbiu Lietuvos elektroninės muzikos plotmėje, keliančiu vis didesnę susidomėjimą elektronine muzika. Tikiuosi, su kiekvienais metais festivalis taps vis kokybiškesnis ir įdomesnis.

ATKELTA IŠ 2 PSL.

ryškiausias tokio tipo kūrinys lietuvių muzikoje. Muzikologas tei sus. Trys simfonijos dalys „Pasiruošimas karui“, „Žygis“ ir „Mūšis“ piešia didingus muzikinius vaizdus, panaudojamos įvairiausios orkestro spalvos, sukuriami įdomūs garsiniai efektai. Atliekant kūrinį atsiskleidė dirigento Martyno Stakionio talentas. Dar studijuojantis Hamburgo muzikos ir teatro akademijoje, jaunasis maestro jau spėjo užsirekomenduoti ir Lietuvoje, ir svetur – Austrijoje (kur, beje, buvo Mirgos Gražinytės asistentas), Vokietijoje. Galima tik žavėtis M. Stakionio gebėjimu taupiais, tiksliais

judesiais išgauti orkestro skambesį ir sukurti įtaigų garsinį kūrinio pavidalą. Pati muzika galėtų puikiai tikti ir kinui: pagalvojau, belieka tik mūsų kino kūrėjams pastatyti „blokbasterį“, „Žalgiris“...

Antrąją koncerto dalį pradėjo „Virš mūsų tik dangus“ simfoniniam orkestrui. Kūrinys 2003 m. buvo sukurtas M. Rostropovičiaus pageidavimu. Premjera įvyko 2004 m. Rygoje, Latvijos nacionaliniam simfoniniam orkestrui diriguojant Andriui Nelsonui. Tąkart kūrinys dalyvavo tarptautiniame kompozitorių konkurse „Sinfonia Baltica“ ir pelnė III premiją.

Kaip rašo A. Malcys: „Kai būnu sodyboje, patinka atsigulti pievoje ir stebėti debesis, paskęsti jų sužadintuose apmąstymuose ir

prisiminimuose. Jie turi magišką poveikį.“ Nuo Debussy laikų debesų įvaizdis yra ypač „dėkinga“ metafora sužadinti garsines impresijas orkestro muzikoje. A. Malciui pavyko sukurti apibūdintą erdvės įspūdį, į muzikinę medžiagą įpinant ir svaigių nostalgikų motyvų. O kadangi kūrinys dedikuotas M. Rostropovičiui, iš orkestro audinio trumpam išnyra ir violončelės solo, kurį, atliekamą LNSO violončelių primarijaus Edmundo Kulikausko, vakaro vedėjas palygino su vienu iš Petrarkos sonetų.

Autorinio vakaro finale išgirdome Koncertą sopraniniam saksofonui ir orkestrui (2004). Kaip ir per premjerą 2007 m., kūrinį atliko, anot V. Gerulaičio, „Lietuvos džiazio liūtas“ Liudas Mockūnas.

Improvizacinės laisvės ir ryškaus solisto individualumo derinys su akademiška orkestro grojimo maniera sukūrė gaivų ir dėmesį patraukiantį kontrastą, o drauge atskleidė A. Malcio polinkį ir į „lengvesnio“, neakademinio tipo muziką, galbūt kada nors jis galėtų išsilioti ir, pavyzdžiui, miuziklo pavidalu. Tiesą sakant, naujausias kompozitoriaus opusas yra baletas „Meistras ir Margarita“, kurį, tikėkimės, galėsime po kurio laiko išvysti scenoje.

Kas yra kompozitorius mūsų dienomis? Akivaizdu, kad tai jau nebėra romantizmo laikų herojus, prilygintas vos ne dievams. Vargu ar kompozitorius šiandien galėtų būti ir klasicizmo laikų rūmų kapelmeisteris, lyg koks Haydnas „kepantis“ simfonijas kiekvienam

svarbesniam rūmų pokyliui. Mūsų individualizmo laikais kiekvienas turi rasti ne tik savo kūrybinį kelią, bet ir atsakyti sau, ką man reiškia būti kompozitoriumi. A. Malcys į savo pašaukimą ir galbūt „dvigubą“ – kūrėjo ir atlikėjo – muzikinę tapatybę žvelgia paprastai: „Manau, šiandien menininkams nereikia nei jaustis reikšmingiems, nei reikalauti įvertinimo ar išskirtinio dėmesio. Tereikia daryti tai, kas tau įdomu ir prasminga, ką sugebi. Tie, kam tai įdomu, laukia naujų kūrinių“ („Lietuvos žinios“, Gintarės Čiuladaitės interviu). Jubiliejinio koncerto publika tikrai buvo tokia, kuri laukia ir tikisi iš A. Malcio kūrybinių atradimų arba tiesiog jo muzikos. O kompozitorius, regis, kupinas naujų minčių ir sumanymų.

Iliuzijos

Šiuolaikinės dramaturgijos festivaliui „Dramokratija“ pasibaigus

MILDA BRUKŠTUTĖ

Pradėkime nuo paprasčiausių faktų. Nuo to, kad tai pirmoji „Dramokratija“, kurioje jau ne kiekvienas turėjo teisę į žodį. Taigi nuo to, kad festivalis išaugo, surimtėjo, išsiplėtė. Buvo pasikviestas ir lektorius iš Didžiosios Britanijos – dramaturgas Chrisas Thorpėas, konsultavęs festivalio dalyvius ir padėjęs jiems konkrečiais, jų pasirinktų temų ir formų klausimais. Pirmą kartą buvo surinkta ir komisija (dramaturgai bei rašytojai Saulius Šaltenis ir Daiva Čepauskaitė, teatrologė Aušra Martišiūtė ir režisierius Jonas Vaitkus), padėjusi atrinkti geriausias, aktorių ir žiūrovų laiko vertas idėjas. Taigi, lyg ir pajudėta profesionalumo linkme, lyg ir žengtas dar vienas žingsnis įdomesnės, įvairesnės lietuvių dramaturgijos link... Tačiau, kaip ir po rudenį nuvilnijusios „Versmės“, labai sunku kalbėti apie rezultatą. Juk gulinčių niekas nespardo. Regis, belieka nuryti kažkokį gumulą, dvejonę gerklėje ir vis kreipti mintis į pačius dramaturgijos puoselėtojus, į autorių pasirinktas temas (kokie jų panašumai ir skirtumai?), į nedidukus, vos prasikalusius šio meno daigelius, ar, kaip vis dažniau man pradeda atrodyti, iliuzijas.

Pirmiausia, regis, žlunga graži idėja, kad visi kartu mes esame jėga. Surinkus krūvą dramaturgų į vieną vietą, atskirai kiekvienas jų vien dėl šio susibūrimo geriau rašyti nepradeda. Aišku, palaikymas kiekvienam reikalingas, tačiau panašu, kad svarbiausias yra ne jis. Šiaip ar taip, juk jau seniausiai nustatyta, kad masėje žmogus tampa ne protingesnis, o priešingai, sukvailėja. Ne kiekvienas kolegų padrąšinimas ir

pagyrimas gali privesti prie gero. Vien tai, kad tekstas jį rašant smarkiai pasikeitė (šiaip jau būtų keičiau, jeigu nepasikeistų), dar nėra profesionalumo, puikumo ir t.t. rodiklis. O čia gi didžiausia, naivios nuostabos palydima šventė (kad ir kaip nesinorėtų jos gadinti) tampa tai, kad kažkas (ir jau koks skirtumas kas) apskritai ėmė ir įvyko, turėjo pradžią, pabaigą ir kelis veikėjus, dar ir tikrų aktorių įgyvendintus. Rodos, kiekvieno išsikeliamą kartelę yra gerokai per žema. Suprantu, kad su nauja pjesė pasaulio neapversi, bet visgi, nebūtina vos tik pradėjus su tuo ir susitaikyti...

Taigi, antroji iliuzija – tikėjimas, kad užtenka savų problemų. Menas juk tuo ir žavus, kad už tikrovę jis gali būti gerokai atviresnis, koncentruotesnis, tikresnis. Jame neturėtų būti vietos išvedžiojimams, saviapgalei ar tikslo neturinčiai buičiai. Šiųmetė „Dramokratijos“ tema „čia ir dabar“ skatino autorius rinktis šandien aktualias, socialines temas. Šios, kad ir kokios skirtingos, pasirodė esančios labai kuklios. Taip, visas jas mes galime lengvai atpažinti. Jos sklando ore, spaudoje, visuomenėje. Jos liečia kiekvieną iš mūsų: kartais individualiai, kartais abstrakčiai, kartais to nesuvokiant. Bet čia jos baksnoja į mus pirštu, kas pastraipą vis iš naujo primena apie save, išveša, ištįsta, išsisemia... O tuo tarpu su jomis susiduriantys veikėjai taip ir lieka svetimi, neatpažįstami, stokojantys būdo bruožų, pomėgių, stiliaus detalių, paverčiančių juos tikrais žmonėmis. Mat rodomas tik plokščias socialinės temos vaizdas, be jokių nukrypimų, priešistorių, paralelinių bandymų judėti toliau. Tai – ne atvirumas ir koncentracija, kaip gali pasirodyti

iš pirmo žvilgsnio, tai tik gyvenimo liekanos.

Na taip, Jurgos Tumasonytės pjesė „Remontas“ visgi susidėjo būtent iš priešistorių. Tačiau tik dėl to, kad atmintis ir buvo šios pjesės tema. Tad šį kartą jos – praeitys, kaip pasirinkta socialinė tematika, ir sklandė ore. Apie pačias moteris, ne jų nykias fantazijas ir problemas, nedaug tebuvo galima suprasti. Tarkim, nė viena iš jų nebandė megzti kontakto su beveidžiais remontininkais, kuriems tik atiduodavo savuosius prisiminimus, tarsi mestų šiukšles į bendro naudojimo konteinerį. O juk veikėjas, gilindamasis į save, ne į kitus, lieka uždaras, nepažinus, tad taip ir jo problemos, nors ir atpažįstamos, suprantamos, pasirodo dirbtinės ir svetimos. Ką jau kalbėti, kad tokie personažai nesceniški.

Veiksmo ir iš jo kylančio bendravimo, atskleidžiančio veikėjų charakterių spalvų paletę, nestokojo viena pjesė – Ingridos Ragelskienės „Rūstytė“. Naujojoje Akmenėje trūnijanti šeimynėlė – tikras mūsų spaudoje nuolat mirgančios tamsiosios provincijos paveikslas. Sunku pasakyti, sutapimas tai ar ne, bet tokia aplinka iš tiesų pastaruoju metu labiausiai įkvepia mūsų dramaturgus. Per „Kino pavasarį“ scenarijaus stiprumu (prie jo prisidėjo ir Marija bei Teklė Kavtaradzės) nustebino Andriaus Blaževičiaus filmas „Šventasis“, kurio veiksmas vyko neįvardintame Lietuvos miestelyje. O kiek anksčiau pristatytas Linos Lužytės filmas „Amžinai kartu“ – dar vienas vykęs sutrūnijusios lietuvių šeimos paveikslas... Tačiau Ingridos Ragelskienės kuriamam „Rūstytės“ pasauliui dar

NUOTRAUKA IŠ FESTIVALIO ARCHYVO

„Remontas“

trūksta šiokios tokios atsvaros. Tragiški įvykiai, sekantys vienas po kito, po kurio laiko nustoja veikti. Rūstyčių pasaulis praskrieja tarsi naujienų portalo nelaimių skilties antraštės, o juk norint perprasti šias tris gyvenimo užgrūdintas būtybes vertėtų kartais pamatyti ir tai, kaip jos džiaugiasi, laimi, bent akimirkai atsipalaiduoja ir mėgaujasi galbūt tik joms vienoms priimtinu, bet vis dėlto gėriu.

Daugiausia patirties iš dalyvių turintis dramaturgas Justas Tertelis pradžiugino tuo, kad savo pjesėje „Legenda apie Naou“ išnaudojo „Dramokratijos“ erdvę kaip galimybę eksperimentuoti ir žaisti. Jo pjesės skaitymas praėjo kaip tikras skaitymas, nes ši užduotis kluvo ne aktoriams, o žiūrovams. Skaityti ir būti kartu, žiūrėti į sieną ir išgyventi teatro mums dovanojamą „čia ir dabar“, pasiduoti nurodymams ir veikti. Tokios tad „Legendos apie Naou“ taisyklės. Kurį laiką vis kintant trumpučiams sakiniams ant sienos tai atrodo miela. Be to, atspindi šandienos bendravimo manierą – juk dauguma mūsų jau priprato vienas kitą šitaip skaityti dažniau nei girdėti. Tačiau po kurio laiko pats turinys pradeda įkylėti savuoju naivumu. Nuolatinis postringavimas apie „čia ir dabar“ pavirsta iliustratyvia amerikietiška

budistinės filosofijos versija. O be jo, deja, čia nieko daugiau nėra. Tik žiūrovai ir nuolat pasigirstantys mechaniški jų plojimai – publika pasitaikė atvira ir elgėsi taip, kaip buvo užrašyta.

Paradoksalu, bet įdomiausią pjesę išgirdau kitą dieną po festivalio uždarymo. Valstybiniame jaunimo teatre neseniai užgimusiam literatūrinių renginių cikle „Tekstūros“ (organizatorius – Mindaugas Nastaravičius) šį kartą vyko Mariaus Povilo Elijo Martynenkos pjesės „Priešpaskutinis teismas“ pristatymas. Gal antroje kūrinio dalyje mėginti griauti ketvirtosios teatro sienos jaunajam dramaturgui ir nereikėjo – pastaraisiais metais tokių mėginimų, ir iš gerokai labiau pažįstančių teatro meną, jau ir taip daug būta. Tačiau galų gale buvo galima išgirsti tikrą, nepriemtą konfliktą, pajusti nedirbtinai augančią įtampą (nors ir čia kiek užsižaista) ir turėti progos iš tiesų pamąstyti apie žmogaus prigimtį. Šitaip išgaravo ir trečioji iliuzija, kad pasinaudodami dirbtuvėmis ir mentoriais (nors tikrai nesilau jų atsisakyti), kurių kaip tik ir neturėjo M.P.E. Martynenko, po kurio laiko turėsime gerus dramaturgus ir geras jų pjeses. Šiaip ar taip, geriausias mokytojas juk yra tinkamas pavyzdys.

Rinka ir ugnis

Vladimiras Sorokinas apie naują romaną

Rusijoje pasirodė naujas Vladimiro Sorokino romanas „Manaraga“. Jis jau sulaukė įvairių vertinimų, tačiau akivaizdu, kad naujoji rašytojo antiutopija tokia pat aktuali kaip ir anksesnės jo knygos. Pateikiame Berlyne vykusio Sorokino pokalbio su Andrejumi Archangelskiu, išspausdinto žurnale „Ogoniok“, fragmentus.

Po pasaulinės apokalipsės, Jūsų aprašytos romane „Telurija“, matome, kad gyvenimas įeina į vagą: pasiturintys žmonės turi naują pramogą – knygų keptuvą (grilį). Šašlykas skrudinamas ant „Idioto“, steikas – ant „Čečenguro“, estetams kepama tik ant Bachtino knygų. Atrodytų, velniškas juokas – nuspėjama

reakcija į Jūsų kaip visada rafinuotą žaidimą. Bet kažkodėl skaitant knygą patiri priešingą jausmą – katarsį. Pokštas pavirto kultūros apraudojimu. Dauguma Jūsų knygų yra apie kalbą, „Pūga“ – apie erdvę. Dabar, regis, pavyko parašyti knygą apie kultūros dvasią, sklindančią iš sudėgintų knygų.

Ką gi, tada galiu pasakyti, kad gyvenimas pasisėkė (*juokiasi*). Prieš savo valią padariau tai, ko neplanavau. Iš tikrųjų aš norėjau parašyti linksmą nuotykių knygą. Bet, sprendžiant iš jūsų reakcijos, man nepavyko... Nors šioje knygoje, matyt, yra ir autoriaus liūdesys. Žinoma, knyga apie tai, kad literatūros pasaulis kaip šagrenės oda

traukiasi, džiūsta. Ir tampa vis labiau antikvarinis. Bet vis dėlto pasakykite, ar bent kiek buvo linksma?..

Jau antrame puslapyje, kai nuskamba posakis „mūsų vidinė virtuvė“. Beje, nebe pirmą kartą Jūs kažkokiu neįmanomu būdu sujungiate literatūrą ir maistą. Iš kur tas nenatūralus ryšys?

Pradėsiu nuo to, kad kulinariinės knygos man vienos įdomiausių. Tai tikri romanai. Juk maisto, kokio nors sudėtingo patiekalo gaminimas – tam tikras siužetas. Visas procesas gana literatūriškas. Jei nesiseka rašyti...

...gaminatė?

Vladimir Sorokin

Taip, einu į virtuvę. Arba čia, Berlyne, dažniausiai rašau rytais, o pas-kui einu pasivaikščioti. Tarkime, at-einu iki milžiniškos universalinės parduotuvės „KA De We“, pakylu į šeštą aukštą ir tiesiog žiūrinėju Rabalais vaizdus primenančius maisto produktų prekystalius, vitrinas, stebiu, kaip daugybė žmonių valgo čia pat pagamintą maistą. Tai nepaaiškinamu būdu atpalaiduoja mane ir padeda papildyti energijos atsargas. Ir pats užsinoriu valgyti! Galiu ilgai postringauti šia tema, bet iš tikrųjų

racionaliai valgio ir literatūros sintezės neįmanoma paaiškinti. Nežinau kodėl, bet šios stichijos traukia viena kitą kaip meiluziai.

Maistas giliai persmelkia ne tik literatūrą, bet ir literatūros mokslą. Prisiminkite, juk yra toks posakis „skaniai parašyta“ arba „sodri kalba“. Taip yra sakęs ne vienas redaktorius. Arba neigiamas požiūris: „nevalgomas romanas“, „autorius išvirė skaitytojams kažkokį keistą viralą“.

NUKELTA Į 8 PSL.

Šokančios dainos

Baleto „Piaf“ Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre premjera

HELMUTAS ŠABASEVIČIUS

Prieš gerus keletą metų Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro planuose šmėkštelėjusi žinomo italų choreografo Mauro Bigonzetti pavardė – jau afišose. Balandžio 21 ir 22 d. įvyko jo sukurto šokio spektaklio „Piaf“ premjera.

Kūrinys, įkvėptas vienu iš Prancūzijos simbolių tapusios XX a. vidurio dainininkės Edith Piaf gyvenimo ir dainų, į Vilnių atkeliavo jau įvertintas Valstybinės operos Hanoveryje žiūrovų – čia spektaklis buvo pastatytas 2011 metais.

Bigonzetti kūryba Vilniuje šiek tiek pažįstama iš festivalio „Naujasis Baltijos šokis“ – į 2014 m. Vilniaus festivalio programą buvo įtraukti jo trupės „Aterballetto“ spektakliai „Come un respiro“ pagal Georgo Friedricho Händelio ir „Rossini Cards“ pagal Gioachino Rossini muziką. Tarptautiniu mastu pripažinto šokio meistro kūrinių ir jų fragmentų įrašų nemaža *youtube*, tad spektaklis netapo staigmena, tačiau sujaudino nuoširdumu, muzikalumu, plastinės ir vaizdų kalbos estetika.

Lietuvos sostinėje choreografo idėjas įkūnijo jo asistentė Masha Daudel – paties Bigonzetti tarp premjerinių spektaklių žiūrovų nebuvo. Tačiau akivaizdu, kad šis spektaklis – ne mechaniškas žinomų judesių perkėlimas į kitą laiką ir kitą erdvę. Atrodo, kad tai ir dovana LNOBT artistams, praturtinusi jų dvasinį pasaulį, paskatinusi pažvelgti ne tik į žinomos asmenybės likimą, bet ir į save pačius, atrasti improvizacijos, spontaniškumo proveržius sukuriant turiningą, jautrų, gyvybės ir aistros pripildytą judesį.

Dovana – ir iššūkis, nes, kaip ir visų nedidelių šalių šokio trupėms, LNOBT baleto šokėjams tuo pat metu tenka išbandyti pačias įvairiausias baleto ir šokio formas. Marijaus Petipa įtvirtintus akademinio klasikinio baleto pavidalus reanimuojantis Ludwigo Minkaus „Don Kichotas“, neoklasikinis Sergejaus Prokofjevo „Romeo ir Džuljeta“ pastatymas, įgyvendintas Krzysztofo Pastoro, – toks naujosios premjeros kontekstas, suformuotas 2016-aisiais.

„Mano gyvenimas“ (1991), „Edita ir Teo: vienos meilės istorija“ (2014), „Gyvenimo dainos“ (2014) – tai vien lietuvių kalba prieinamos knygos apie „Paryžiaus žvirbliuką“, kurio gyvenimo žiedlapiai byra naujajame spektaklyje.

Gyvenimas kaip gėlė – trapi, vystanti, tačiau ir amžina, nesunaikinama, nušviesta ryškaus scenos spindulio, įkūnijančio šimtus jos dainų, populiarių ir skaudžių tuo pat metu. Sentimentai – būtinasi šios istorijos atspalvis, todėl

spektaklyje nesivaržant naudojami abstraktų menininko ir žmogaus gyvenimo kelią įprasminantys simboliai: vaikai, gėlės, žiedlapiai, žaislinis pianinas, meškiukas – ir svaigalų butelis, tvarsčiai, kuriais mėginama sušvelninti fizinius ir sielos skausmus.

Vos keturiasdešimt septynerių mirusi dainininkė spektaklyje gyvena ne kaip konkretus žmogus, bet kaip dramatišką, trumpą, tačiau tuo pat metu labai intensyvią gyvenimą patyrusio kūrybiško ir savęs netausojančio menininko alegorija. Tačiau „Piaf“ – ne biografinis spektaklis, todėl jame nėra konkrečių personažų, tik moterys ir vyrai, panardinti blausioje XX a. vidurio kabaretų kultūros šviesoje. Vis dėlto svarbiausias veikėjas lieka jos balsas, iki šiol įkvepiantis daugelį žodžiais, melodijomis ir sodriu, šiurkštoku tembru.

Lietuvos teatre jau būta Piaf gyvenimo parafrazų: spektaklius „Dienos ir dainos“ Vilniuje, vėliau – „Žvirblio lizdas“ Rygoje sukūrė ir dainavo Rasa Rapalytė. Tai – įsijautimas į legendinės menininkės gyvenimą šiuolaikiniu balsu. Bigonzetti spektaklyje Piaf dainas baleto šokėjai „dainuoja“ savo kūnais, ir neabejotina, kad pusės šimtmečio senumo įrašai labai daug prisideda prie čia ir dabar gimstančių plastiinių ir artistinių išgyvenimų.

Įprastame klasikiniame spektaklyje judesio formas ir derinius dažniausiai lemia muzikos ritmas, o „Piaf“ choreografinės kalbos bendraautorė – dainų nuotaika, kiekvieną spektaklio epizodą paverčianti nedideliu spektakliu, iš kurių kaip iš mozaikos ar vitražo gabalėlių susidėlioja vidinis kūrinio naratyvas.

Be Piaf dainų skamba išradingai parinkti Gabrielio Faurė, Maurice'o Ravelio, Franciso Poulenco, Jules'o Massenet, Erico Satie, Dariaus Milhaud muzikiniai kūriniai, dainų autoriaus ir atlikėjo Jacques'o Brelio tekstas. Poros muzikinių kūrinių pakartojimas sustiprina gyvenimo kaip karuselės, *déjà vu* įspūdį.

Žodžių prasmės net ir nelabai suprantant prancūzų kalbą žadina asociacijas su tikro ir sceninio gyvenimo iliuziškumu, sceninių įvaizdžių apgaulingumu, meilės ilgesiu, liepsnojančia aistra ir vienatve, mėnanti kiekvieno žmogaus – o ypač artisto – lemtį.

Bigonzetti choreografinė kalba būdingas judesių plastiškumas, takumas, vengiama vienaprasmių pozų ir siluetų. Energingai į priekį metamų rankų ir kojų su užlaužtomis pėdomis bei riešais spontaniškumas reikalauja ne vien fizinių pastangų – atspindi vidinį temperamentą. Spektaklyje yra ir saikingų vaidybos elementų, tačiau jie nedissonuoja su iš esmės abstrakčiomis

Margarita Verigaitė, Greta Gilytė

M. ALEKSO NUOTR.

plastinėmis istorijomis, veikiau yra lyg keli Piaf biografiją neįkyriai paraiškinantys štrichai.

Raudonas gėlės žiedas, nušviestas iš viršaus srūvančios šviesos spindulio – vienintelis statiškas scenovaizdžio elementas; spektaklio erdvę kuria Carlo Cerri ir Massimo Consoli šviesos, kurias skaido saikingai keičiamos – pakeliamos į viršų ar judančios skersai scenos – uždangos. Paties choreografo ir Ugnės Tamuliūnaitės sukurti kostiumai, šukuosenos bei grimas primena Piaf epochą, bet artistai pripildė spektaklį asmeniškai, jautriai ir šiuolaikiškai suvoktų poteksių.

Labiausiai Piaf, kaip moterį ir asmenybę, primena Solistė ir Antroji solistė, kurių epizodais perteikiamos konkrečiausios dailininkės gyvenimo detalės. Sudėtingus moterų vaidmenis spektakliuose „Ana Karenina“, „Raudonoji Žizel“ sukūrusi Olga Konošenko (pirmoji premjera) savo Solistę kuria jautriai, neforsuodama, vengdama aštresnių intonacijų, todėl įtikina emocinių išgyvenimų nuoširdumu. Margaritos Verigaitės (antroji premjera) artistinė biografija iki šiol nesuteikė progos atsiskleisti jos įtaigiai, dramatiškai intensyviai vaidybai, kurios užuominos buvo akivaizdžios Anželikos Cholinios „Moterų dainų“ epizoduose. Todėl Verigaitės vaidmuo – vienas įdomiausių „Piaf“ atradimų, stebinančių jausminių atspalvių gausa ir išraiškingumu.

Nors Antrąją solistę su Piaf sieja jos biografijos akcentas – svaigalų butelis, šis aksesuaras netampa vien iliustracija. Juo žongliruojama taip, kaip spektaklio pradžioje su meškiuku žaidė maža mergaitė raudona sukute. Kristina Gudžiūnaitė (pirmoji premjera), nusimetusi gūlbės sparnus ir palikusi Kitri

kastanjetes, epizodą kuria iš autentiškų jausmų, permąstydamą dramatiškai vingiuotą spektaklio herojės kelią. Įsiklausymas į muziką, įsigyvenimas į judesį, tvirtybė ir pažeidžiamumas tuo pat metu būdingi Gretos Gilytės (antroji premjera) herojei.

Solistas savo pirmuoju įvaizdžiu ne tik pratęsia dainos „Bravo pour le clown“ temą, bet ir sukuria skaidrią, nostalgiką vaikystės prisiminimų nuotaiką, kuri spektaklio pabaigoje duete su Pirmąja soliste įgauna skaudžių, dramatiškų atspalvių. Mantas Daraškevičius (pirmoji premjera) šį personažą įkūnija derindamas ekspresyvių šokių su iki šiol sukurtiems jo personažams nebūdingu vidiniu švelnumu, Danielis Dolanas (antroji premjera) taip pat įtaigiai atskleidžia konkrečias ir abstrakčias savo herojaus savybes, organiškai šeldamas spektaklio pradžioje, o paskutinę sceną pripildydamas ramios gyvenimiškos patirties.

Asociatyviais jausminiais išgyvenimais, niuansuota plastika Piaf vaizdinį turtina Pirmoji solistė – ekspresyvi, dramatiškų judesių Daria Olefirenko (pirmoji premjera) ir turiningos, niuansuotos plastikos Marta Rueda (antroji premjera).

Piaf gyvenimas spektaklyje padalinamas visiems artistams, visi turi progos savo judesiais atskleisti dainose žerintą optimizmą, slypinčią gėlą ir protarpiais nušvintančią viltį. Su įkvėpimu, azartiškai pirmąją *Pas de quatre* atlieka Mel Bombardo, Karolina Matačnaitė, Isaacas Evansas ir Miquelis Lozano, antrąją – Viktorija Naumova, Danielis Dolanas, Davidas Santos ir Julija Šumacherytė, prie kurios antroje premjeroje prisijungė Haruka Ohno, Jeronimas Krivickas ir Jonas Laucius.

Šiuose epizoduose slypinti gaili vališka energija – atsvara šiek tiek mąšliam, jausminiu požiūriu sukeliamam *Pas de trois*, kuriame vos juntama subtili santykių įtampa derinama su skaidresnėmis jausminėmis detalėmis (pirmojoje premjeroje – Marta Rueda, Romas Ceizaris ir Jonas Laucius, antroje – Nailia Adigamova, Tomas Ceizaris ir Davidas Santos). Skirtingas nuotaikas įkūnija duetai – pirmasis moterų (Urtė Bareišytė ir Margarita Verigaitė; vietoj jos antroje premjeroje šoko Charlotte Lejeune) turi komiškų atspalvių, tuo tarpu Pirmasis, Antrasis ir Trečiasis *Pas de deux* (abiejose premjerose šoko Rūta Lataitė ir Marius Miliauskas, Ugnė Milerytė ir Ignas Armalis, Gohar Mkrtchyan ir Voicechas Žurromskas) atskleidžia įvairius moterį ir vyrą siejančio ryšio atspalvius, tačiau jų nedramatizuoja, nepaverčia siužetinėmis istorijomis – tai abstraktūs choreografinės plastikos kūriniai, sušildyti, atgaivinti individualaus artistinio požiūrio. Pirmą veiksmą pabaigiantis išskaidytas trijų duetų judesys – ramios, jautrios plaštakų bangos – atkartojamos ir spektaklio finale – tik šį kartą jos įkūnijamos visų „Piaf“ šokėjų.

Tie visi – taip pat reikšmingi spektaklio veikėjai, ir kordebaletu jų tikrai nepavadinsi, juolab kad iš jų būrio išnyra vienas kitą keičiančių solo, duetų, trio, kvartetų atlikėjai. Tai Piaf pasaulis – ji pati ir visa, kas ją supa, kas ją suformavo, kas ją džiaugiasi ir kas dėl jos liūdi. Vyrų bei moterų bendrųjų scenų šokio kalba paremta nesudėtingais, pasikartojančiais, kiek rituališkais judesiais, atspindinčiais paprastą, nepreteningą ir nuoširdų Piaf pasaulį, kuriame mirtį nugali balse įamžinta gyvenimo aistra – tai, dėl ko kuriamas šis spektaklis.

Aš esu televizija

ATKELTA IŠ 1 PSL.

Šeškus, – džiaugiausi dirbdamas televizijoje, ir kartu naudojau ją kaip šaltinį savo fotografijai – stebėjau dirbtinės šviesos šešėlius, sumanytų judesių pakraščius. Kūriau tai, kas man buvo gražu ir teikė džiaugsmo. Dalintis tuo galėjau tik siauram savo rate – profesionalaus menininko laisvė buvo smarkiai varžoma, jos bijota. Kandinskis tuo metu nebuvo rusų menininkas. Šeškus negalėjo būti lietuvių fotografas.“

Šeškus negalėjo būti lietuvių fotografas, ir ne jis vienas. Negalėjo būti nei Alfonsas Budvytis, nei Vytautas Balčytis, nei Gintaras Zinkevičius, nei Violeta Bubelytė, nei Remigijus Pačėsa. Dviem iš jų jau amžinatisj. Kiti taip įpratę būti „didžiųjų“ vyksmų paraštėse, kad linkę nepastebėti kuratorių ir kritikų dėmesio. Sako – per vėlu. Nuo 1975-ųjų pradžio 42-eji metai – tiek užtruko, kad Šeškaus parodos atidarymas būtų gyvai transliuojamas per nacionalinį kanalą, LRT direktorius Šiuolaikinio meno centre sakytų kalbą, ateitų pasižiūrėti kultūros ministrė, o nesuprantantys kūrinių pagarbiai klausintų menininką užuot piktnęši. Aišku, prie to prisidėjo ir Nacionalinė premija, ir tai, kad Šeškus šiemet dalyvauja svarbiausioje šiuolaikinio meno tarptautinėje parodoje „Documenta“. Vis dėlto manau,

kad jo fotografijos veikia ir viso to nežinančius.

Paroda žaidžia su mūsų lūkesčiais – tikiesi „smūginių“ atspaudų, didesnių „nei gyvenime“, bet tokie yra tik keturi: einant gatve pro langą sveikina vyriškių oktetas ir moja televizijos diktorė Gražina Bigelytė-Bulavienė – jau iš anapus. Girdėjau, kažkas ją vadina „Laisvės statula“. Iš tiesų – archetipas. Balta suknele vilkinti moteris iškelia ranką, bet kviečia ne į kovą, o į parodą. Prie įėjimo pasitinka užuolaida („atsiprašau – susiglamžiusi, nebuvo kada išlyginti“, juokauja Šeškus); gale žvilgsnis atsiremia į sukamosios kėdės atlošą – būrelis vyrų žiūri televizorių, kuriame – tik šviesos magma.

Tačiau ekspozicija nieko priimtinau netransliuoja – mažyčiai pilki vaizdeliai beveik ištirpę baltoje erdvėje. Žiūrovas turi pats pasistengti – prie kiekvieno prieiti labai arti (kai kuriems pakanka užėjus už sienelės iš arčiau apžiūrėti „Bigelytę“). Nes tai – autentiški anų laikų kontroliniai atspaudai. Greiti, maži, neiškrapštyti, netobulai „užlieti“ – jų daug, jų popieriuje dar gyvena prasti anų laikų ryškalai, fiksažai ir buvimas raudonos šviesos pašildytoje tampoje. Ekraninių ir skaitmeninių vaizdų eroje išsilingsti tokio kūniško tikrumo.

A. VASILENKOS NUOTR.

Ekspozicijos fragmentas

„Neparodinės“ fotografijos čia randamos kaip retos archeologinės šukės, iš kurių galima susiklijuoti įsivaizduojamos praeities formą. Ir kiek kitokį televizijos variantą nei knygoje. Knyga prasideda miegančių, plikas nugaras kasančių vyrų fotografijomis, nes tai – pasakojimas apie operatoriaus dieną, praleidžiamą filmuojant „teisingą vaizdą“. Šeškaus fotografijos tas „profesionalias“ kompozicijas išjudina, įrėmina kartu su visa butaforija ir pačiais operatoriais – matome ir žiūrovui skirtą projekciją, ir pastangas ją sukurti. O Virginijos Januškevičiūtės kuruotos parodos versija lengvesnė – kaip ta užuolaida: baltas tiulis, parauktos bangelės virš lango, bet medžiaga susiglamžiusi.

Tuo viskas ir pasakyta – vyksta aukštosios Kultūros spektaklis, bet į studijos grindis išdavikiškai kaukši tautinės klumpės.

Tarp stiklų fotografijos suspaustos po vieną ar dvi, tarsi pabrėžiant, kad nė viena akimirka nėra „vienintelė“ ar „lemiama“. Akis juda kaip mintis: štai gėlėta suknele vilkinčios smuikininkės rankos, įtemptų raumenų *vibrato*, bet kokios klostės! Jos griežia vargonais. Mažyčiai nuotyčiai, žvilgtelėjimai, staigmenos – pavyzdžiui, tikra cirko meška televizijos kieme, blankus pasilenkusios balerinos kelnaičių atspindys veidrodyje, kurio žvilgsnį ji užmiršo. Šeškus primena, ką reiškia „televizija“: matymą iš tolo, matymą, kai apžiūrimasis mūsų nemato.

Aprėpdamas šiek tiek daugiau erdvės ir laiko (ir prieš veiksmą, ir po, ir tarp), fotografas rodo studijos dėžutėje sugauto žmogaus nejaukumą, kai dirbtinius jausmus reikia transliuoti į vakuumą.

Per parodos atidarymą Audrius Siaurusevičius minėjo, kad tai – ne ta televizija, kurią prisimename. Žinoma, ne ta. Šiose fotografijose – būsenos, dar tirštos nežinomybės, dar neišvalytos nuo laukimo nuobodulio. Ir žmonės – pagauti tuštos transo.

Paroda veikia iki gegužės 28 d.

Šiuolaikinio meno centras
(Vokiečių g. 2, Vilnius)
Dirba antradieniais–sekmadieniais
12–20 val.

Meno espresso

Trumpa parodų Vilniuje apžvalga

AISTĖ PAULINA VIRBICKAITĖ

Galvodamos apie trumpus dėmesio vertų parodų anonsus su redaktore sutarėme, kad publikuosime juos kas antrą savaitę – juk ne tiek ir daug tų įdomių renginių. Tačiau ši mėnesį nebūtų sunku rašyti ir kas savaitę – yra kur nueiti. Naudokimės tuo prieš ateinantį vasarišką parodinį snaudulį! Šiai savaitei parinkau parodas, esančias netoli viena nuo kitos, tad apžvalga gali pasitarnauti ir kaip ilgos kultūringos dienos maršrutas.

Kabantieji sodai. Olfaktorinio meno paroda

Olfaktorinis (uostomasis), arba kvapų, menas – dar besiformuojanti kūrybos sritis. Kol konservatyvesni profesionalūs menininkai ir žiūrovai įitariai klausia, ar tai – menas, kiti imasi eksperimentuoti su iki šiol mene retai išnaudojama, tačiau neabejotinai svarbia jusle – uosle. Mažvydo bibliotekoje šiuo metu veikianti olfaktorinio meno paroda „Kabantieji sodai“ – tai santūriai pritamsinta erdvė su dešimčia

organinio stiklo gaubtų. Palindus po kiekvienu iš jų apgaubia sodų interpretacijos: vyšniai skabantių varnėnų, pietų kraštų sodų, obuolių sodo, vystančių rožių ir kiti kvapai. Kvapų menininkų grupei vadovavo profesionalūs parfumeriai – Gaelis Peltier (Prancūzija) ir Laimė Kiškūnė, grupėje kūrė 7 kvapų menininkės, sukaupusios ne mažiau nei 5 metų olfaktorinio tyrinėjimo ir kūrybos patirtį.

Nors paroda dar nesibaigia, rekomenduočiau nelaukti paskutinės dienos – labai tikėtina, kad po pirmo karto norėsis čia užsukti dar ne kartą. Juo labiau kad ir patys kvapai nuolat kinta.

Paroda Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Parodų salėje (Gedimino pr. 51, 3 aukštas) veikia iki gegužės 6 d.

Romualdas Rakauskas. Vilniaus ir Kauno šiokiadieniai

Parodoje rodomos dvi garsaus fotografo Romualdo Rakausko fotografijų serijos: „Vilniaus šiokiadieniai“ (1960–1965 m.) ir „Mūsų Kaunas“ (1967–1976 m.). Tai kiek

kitoks Rakauskas, nei gali tikėtis žiūrovai, jį pažįstantys iš lyriškų žydėjimų. Šie ciklai – tai pati fotografo karjeros pradžia, kaip rašo Agnė Narušytė: „Fotografuodamas Vilniaus ir Kauno gatves jis dar nieko neprikuria, ne „rašo“, o tik užsirašinėja, mėgaudamasis atrastąja fotografijos galia įamžinti akimirkos vaizdą. Tiesiog stebi žmones ir pasakoja mažas istorijas apie dviejų miestų kasdienybę“. Nesurežisuotos fotografijos gaivios ir akimirksniu nukeliančios į senus laikus, atmosferą dar pagyvina žaismingas jų paspalvinimas.

Paroda Prospekto fotografijos galerijoje (Gedimino pr. 43) veikia iki gegužės 20 d.

Nuo realizmo iki objekto. Pasaulio lietuvių menas Lietuvos išeivijos dailės fondo kolekcijoje. Kuratorė Rasa Andriušytė-Žukienė

Lietuvos išeivijos dailės fondo ir „Lewben Art Foundation“ organizuotoje parodoje rodomi dvidešimt penkių išeivijos menininkų kūriniai, sukurti nuo XX a. pradžios iki mūsų dienų. Paroda

Romualdas Rakauskas, iš ciklo „Vilniaus šiokiadieniai“, 1964 m.

suskirstyta į tris temines grupes: „Atminties saugotojai“ (Vytautas Kasiulis, Algimantas Kezys ir kt.), „Modernizmo pakeiviviai“ (Adomas Galdikas, Pranas Gailius, Kęstutis Zapkus ir kt.) ir „Svečiašaliai“ (Stasys Eidrigėvičius, Ray Bartkus, Žilvinas Kempinas ir kt.). Parodoje neatsisikleis nauja problematika, nėra ir netikėtų atradimų, tačiau, kaip jau turbūt supratote iš keleto pavardžių, tikrai yra gerų kūrinių. Kartais visiškai pakanka ir to.

Paroda Vytauto Kasiulio dailės muziejuje (A. Goštauto g. 1) veikia iki rugsėjo 10 d.

Asmeniška ir M/A\G/M\A

Nacionalinėje dailės galerijoje veikia dvi parodos, kurias jungia tai, kad jose dalyvauja tik menininkės.

Pagrindinėje salėje rodoma paroda „Asmeniška. Lietuvos moterų dailė 1918–1940 m.“ (kuratorė Ieva Burbaitė). Tai pirmas išsamus tarpukario Lietuvos moterų dailės pristatymas, leidžiantis prisiminti garsesnes ir sužinoti apie dėl įvairių priežasčių pamirštas menininkes. Antroji paroda – „M/A\G/M\A. Kūnas ir žodžiai Italijos ir Lietuvos moterų mene nuo 1965 metų iki šių dienų“ (kuratorės Laima Kreivytė ir Benedetta Carpi de Resmini). Daugelis parodos eksponatų, sukurtų ir italių, ir lietuvių, sukasi aplink kalbos ir kūno sąvokas ir yra dinamiškas, optimistinis tarpukario moterų dažnai liūdnų istorijų pratęsimas.

Abi parodos Nacionalinėje dailės galerijoje (Konstitucijos per. 22) veikia iki birželio 6 d.

Du vyrukai iš Alytaus

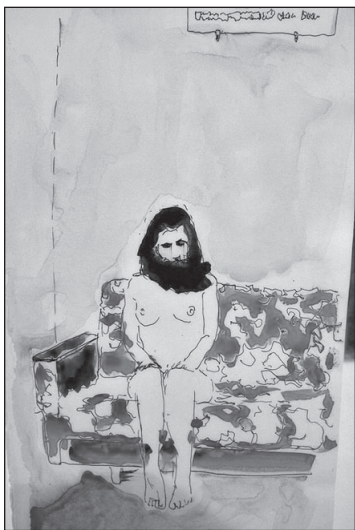
Vido Poškaus ir Audriaus Janušonio personalinės parodos

AISTĖ KISARAUSKAITĖ

Kas sieja du menininkus – Vidą Poškų ir Audrių Janušonį? O gal pakaks, kad abu yra iš Alytaus ir šiuo metu vyksta (vyko) abiejų parodos? Tiesa, Poškus jau seniai gyvena Vilniuje, tačiau kadaise, mokykloje, būtent Janušonio mama jam dėstė geografiją. Taigi, turiu visai formalią priežastį greta sudėti tekstus apie du autorius ir, nors ši priežastis visai nerimta, būdas kalbėti lyg ir visai neatsakingai, tarsi lengvabūdiškai pokštaujaant, taip pat jungia šiuos du alytiškius.

Kadaise rašiau apie jaukius iš tamsos išnyrančius Poškaus tapybos gyventojus, o šį kartą viskas kitaip. Nors tapybos (ir piešinio) principai Šv. Jono gatvės galerijoje eksponuojamoje parodoje „Linija. Tapyba ir piešiniai“ nepakito, daugelis temų lyg tos pačios, net keli kūriniai anksčiau eksponuoti, nemaža galerijos erdvė leido autoriui žaisti kūrinių gausa ir išplėtoti įvairiakrypčius naratyvus. Prisideda ir senamiesčio architektūra su skliautais, dūrelėmis, kambarėliais, laiptais žemyn, antrindama Poškaus menotyrininko ir muziejininko bazei. Šis menotyrininkas maitina Vidą Poškų tapytoją, motyvus traukdamas iš senosios Lietuvos istorijos, dailės istorijos sandėlių. Ankstesnėse parodose matėm kuni-gaikštį Vytautą, persirengusį moteriškais drabužiais bėgantį iš Krėvos pilies, ir netikėtą Petkevičaitės-Bitės portretą, o šioje galėtų būti tapinys, naujai interpretuojantis 1915 m. spalio mėn. žurnalo „Jaunoji Lietuva“ viršelį. Rašau „tapinys“, nes nuimti nuo porėmių popieriaus lakštai, padengti dažais, nebėra paveikslai, bet lieka tapyba. Tiesa, tokios pat galerijos sienos ir apsilankstę popieriaus kraštai čia sudaro sąjungą ir kuria bendrą apspurimo, netvarkos įspūdį. Tai parodos minusas, bet dėmesį vis tiek kausto keistos nuogalių figūros, išnyrančios miške ar žydinčioje pievoje, kurias palaukia Vytauto istorijos tęsinio, tačiau, kaip paaiškino pats autorius, tai – Mėlynbarzdis iš Charles'o Perrault pasakos. Na, tebus Mėlynbarzdis ta keista ilgaplaukė figūra, primenanti hipį ar seną rokerį („Vytauto jaunystė II“, 2013), kartais vyro, kartais aiškiai moters su ilga vyriška barzda („Mėlynbarzdžio jaunystė“, 2013). Įvairių lyčių nuogalių Poškaus parodoje yra ir daugiau, atvirai išsiskęsusios, pasilenkusios moterys, vyrai be drabužių. Sakau „įvairių“, nes čia galime rasti ir belyčių būtybių arba tokių, kur du viename („Siamo moteris“). Barzdotos moters motyvas, Poškaus traktuojamas kaip Mėlynbarzdžio, kelia nerimą, kurį randame žiūrėdami Diane Arbus fotografijas ar matydami praėjusių

amžių cirko afišas, reklamuojančias moters su barzda, žmogaus plaukuotu veidu ar Siamo dvynių pasirodymus. Šiuo aspektu tapytoją norisi lyginti su Adomu Danusevičiumi, taip pat kultivuojančiu atsainoką tapyseną, teigiančią hedonizmą ir tiriančią vyriškumo, lyties sąvokas, tačiau pastarojo *queer* estetika suteikia aiškią kryptį, o Poškus žingsniuoja paribiais, leidžiančiais sugalvoti daugybę versijų, artėjančių prie Davido Lyncho ar tolstančių iki brolių Grimmų.

Vidas Poškus, ekspozicijos fragmentas

Dar viena nerimo pilna tema yra Ukrainos karo, politinės agresijos atspindys, praeityje, tolimame sovietmečio prisiminimų taške, susitinkantis su partinių posėdžių, minios motyvu („Karšti plojimai“, 2016). Vienodo išrikiavimo, eilės, monotoniško ritmo metodą Poškus naudoja nesibodėdamas – čia ir vienodi miško medžių kamienai, ir jau minėti kostiumuoti funkcionieriai, ir klūpintieji su gimnastų triko, o galiausiai – belyčiai žmonės, suklupdyti keliomis vienodomis eilėmis, laukiantys sušaudymo. Maudano laikais pradėti kūriniai (serija „ATO“, 2014) buvo reakcija į intensyvaus Ukrainos karo laikotarpį, kai visi tupėjo prilipę prie ekranų, bejėgiškai stebėdami siaubingus įvykius. Šis bejėgiškumas ir sukėlė autoriui norą kaip nors išreikšti susikaupusias emocijas. Tapyba tam puikiai tinka. Šiame cikle įdomu ir visai kas kita – juodomis medžiagos kaukėmis uždengti veidai ar nurengtos, parklupdytos sušaudymo aukos. Vėl nuogumas, kaip galios ar bejėgiškumo forma, slepiant ar atidengiant savo tikrąją tapatybę. Vėl sąlytis su smurtu, tiek seksualinių žaidimų galima dalimi, tiek pačia baisiausia smurto forma – politinių represijų ir žudymo.

Palyginti nedidelę vyro figūrą monstro / laukinio veidu („Marmaliuojantis nepažįstamasis“, 2013), išryškėjusią tarp juodo miško medžių, vėl norisi lyginti su Danusevičiaus kūriniais, tiksliau, cituoti Jolantos Marčišauskytės-Jurašienės

interviu su juo, kur kalbama apie paveikslų seriją „Geležinio Džono beieškant“: „Pats ciklas sukurtas per asmeninius išgyvenimus, apie paties kismą iš berniuko į paauglį ir vyrą. Net buvau radęs motyvą, kaip grupė vyrų keliauja į neįžengiamą girią, iš kurios niekas negrįžta. Toji giria – tai pasąmonės metafora.“ (Apie tapsmą mažuma, 7 *meno dienos*, nr. 1008, 2012-11-09). Toji Mėlynbarzdžio barzda, Poškaus įtaisyta ant nuogalių veidų, ir žymi išorinį ryškiausiai matomą skirtumą tarp berniuko ir vyro.

Tiesa, tapsmas moterimi, jos individualumo suvokimo procesas dažnai siejamas su lygiai tokiomis pat metaforomis: „Eik greičiau į girią, eik! Jei niekuomet neisi į girią, tau nieko niekada neatsitiks, ir tavo gyvenimas taip ir neprasisdės. Eik greičiau į girią, eik!“ (Clarissa Pinkola Estes, 1970). Dvilypumo ženklu pažymėtos figūros ir eina savo pasąmonės ieškojimų keliais, bet šie nuogaliai nėra tokie vieniši, jie turi artimųjų ne tik kaip pasakų archetipai, ne tik meno istorijoje, toje, senojoje, mėgstamoje Vido Poškaus. Tarp medžių, pievoje, laukinės gamtos supamos ar saugomos figūros primena kitus laukinius, tarkim, Salomé (Wolfgang Cilarz, g. 1954) su jo plaukikais tarp vandens lėlių „In the Water Lily Pond“ (1982). Tas pats brutalokas erotiškumas, kūniškumas, tik čia, Lietuvoje, gerokai daugiau tamsos, mažiau spalvinio šėlsmo. Žinoma, šioje chaotiškoje, aistringos potėpio tapyboje galima rasti ir visai kitų siužetinių linijų, bet vadinamasis Mėlynbarzdis vilioja savo neaiškumu, ir Poškaus tapybos žavesys yra būtent tas negrynumas, puikių paribinių jau senų atskleidimas, jų neįvardinant, paliekant tarsi besiformuojančiose būsenose, nors kai kurie ankstesni kūriniai, eksponuojami parodoje, išduoda jį gebant būti kruopštesnį ir arčiau tvarkingos realistinės formos. Mėlynbarzdis intriguoja, kelia nerimą, traukia, leidžia interpretuoti ar laukti istorijos tęsinio. Nesvarbu, kuo jis persirengs – didžiuoju kunigaikščiu Vytautu, šventuoju kankiniu ar angelu. Ne, aš tikrai neįsivaizduoju, ką Poškus dar sugalvos. Ir tai puiku.

„Jaunųjų menas!“ – šūkteli pagyvenusi moteris Audriaus Janušonio parodoje „Kelionė aplink savo kambarį“. Tenka jai priminti, kad šis menininkas gimęs 1968 m., tačiau paroda iš tiesų kalba visai priešingai, kūrybiniai principai artimesni dešimtmečiui jaunesnei kartai atstovaujantiems, tarkim Nerijui Erminui, Žilvinui Landsbergui.

Jau ne vieni metai Janušonio keraminės fantazijas galima pamatyti Pamėnkalnio galerijoje. Tada, prieš metus ar porą, eidama pro šalį, užtikau autorių, dar eksponuojantį

kūrinius. Išsamus pokalbis, atrodė, taps tekstu, bet nežinia kodėl juo nepavirto arba tiksliau, materializavosi tik dabar.

Tada jis nužymėjo keletą pagrindinių krypčių, paaiškino kai kurių motyvų kilmę. Audriaus Janušonio aruodai kilę iš dailės mokyklos, kur menininkas dėsto. Nuobodieji natūrmortai su paukščių iškamšomis transformuojasi į keramines varnas, kitus sparnuočius, nuolat pasirodančias įvairiomis formomis parodose. Iš dailės mokyklos rekvizito sandėliukų į mus spokso ir gipsinės (dabar jau aitraus kobalto spalvos keraminės) Homero galvos, naudojamos akademiniam piešimui. Tačiau Janušonio kūryboje yra ir ne tik tas akivaizdusis dailės edukacijos labirintų atspindys, kas esate buvę bent kartą meno mokyklos klasėje, puikiai prisiminsite dažais aptaškytas, nubrūžintais šonais *tumbas* – postamentus, daugybę metų paaugliško aktyvumo ištversumų grindų, piešimo lentų, kitus paviršius. Visa tai keliauja tiesiai į menininko kūrybą.

Vis dėlto, kad ir kokiais įrankiais kurtų, Janušonio parodos veikia kaip ta raganos trobelė iš sausainių. Vienas, kitas meduolis, t.y. figūrėlė, ir tu jau pakliuvai, jei ne pas Mėlynbarzdį (jį siūlo Poškus), tai į triušo urvą, į kurį įkrito Alisa. Nes triušis, žiūrintis į poliruoto metalo cilindą, čia ir yra pagrindinis personažas.

„Minėtas darbas atspausdintas ant parodos viršelio – kiškis somnabulščiai, iš labai arti žiūri į veidrodinį cilindą. Cilindrinis veidrodis – patogi optika norint plačiau pažvelgti į save ir aplinką: nors objektai deformuojasi, keistai susiaurėja, akiplotis gerokai prasiplečia. Minimaliai judant galima labai daug patirti“, – sakoma parodos anotacijoje.

Man norėtųsi bent paskubomis nužymėti dar kelis aspektus. Be aiškios dailės mokyklos įtakos, jam būdingas vintažiškumas. Zuiškis, žiūrintis į atspindį, primena ne taip seniai Nacionalinėje dailės galerijoje Jurgio Baltrušaičio piešinių parodoje eksponuotus kūrinius, kurių vaizdą galima pamatyti tik cilindro atspindyje. Lewiso Carrollo knyga „Alisos nuotykių Stebuklų šalyje“ pasirodė 1865 m., o „Alisa Veidrodžio karalystėje“ – 1872-aisiais, abi su Johno Tennielio iliustracijomis, tapusiomis klasika. Senųjų graviūrų stilius, ir dabar iššlandantis ikoniniais fragmentais reklamose, tokiais kaip kryptį rodanti ranka, kyšo ir iš Janušonio kūrybos, kaip jaukios juokingos citatos (didžiulis sudužęs mėnulis), bet jos vėl nejučia kreipia prie nonsenso metuodu paremtos vaikų literatūros, šį kartą – Merės Popins istorijų, kur vieną vakarą vaikai ir ji pati šoka su žvaigždynais, bet kai berniukas Maiklas apkabina mėnulį, tas

Audrius Janušonis, „Kamerinis monumentas“

netikėtai sumažėja ir susprogsta. Tas vintažiškumas užkoduotas net pavadinime, juo pasirinkta Xavier de Maistre 1794 m. parašytos knygos pavadinimas „Kelionė aplink savo kambarį“, kurią autorius rašė įkalintas namuose. „Tai autobiografinis pasakojimas – didžiųjų kelionių naratyvo parodija. Herojus keliauja po savo kambarį tiesiogine prasme, bet, kaip tikras keliautojas ir naujų žemių atradėjas, su didele nuostaba aprašo krėslus, stalus, sofas, sienų apmušalus, graviūras, tarsi viską matytų pirmąjį kartą“, – rašoma parodos pristatyme.“

Kaip ir žymiojo matematiko pasakose, Janušonis pirmiausia žaidžia ne tik veidrodžiais, jų galimybe sudvejinti, pastatydamas ne vieną, o du Homerus, bet ir dydžiais – maži tampa dideliais ir atvirkščiai. Figūra, labai panaši į Laisvės statulą, atrodo nedidelė palyginti su gerokai masyvesne varlės skulptūra, o toji dar ir akis turi nugaros viduryje, mažytė karvė guli greta jau minėtos už ją didesnės rankos, rodančios pirštą į dangų, mamutas atrodytų mamutiškai stambokas, jei nestovėtų ant stiklinių šampano butelių, ant kreivų medinių kojyčių nutūpęs nedidutis naikintuvas (keraminis irgi), grybai kiek didesni už natūralius, o masyviausia turbūt – natūralaus dydžio žalia glazūra dengta skalbinių lyginimo lenta. Paradokso metodas nepaleidžia ir ant sienų kabančių piešinių, kur stypso susivėlęs sniego žmogus, o kalnų grandinės akyse transformuojasi į skrybėles. „Topologija“, – vienu žodžiu šią parodą apibūdina menininkė Jurga Barilaitė.

Turiu pripažinti, kad, kelionei taip įsisukus, man, kaip ir Alisai, sunku surasti tą stebuklingą būdą grįžti. Į įprastų dydžių ir nepamišusių skrybėlininkų pasaulį. Bet štai ateina policininkas *dead line*as ir nukerta tekstą, dar į mane spokso begalvė Janušonio nulipdyta figūra, tenka dumti lauk, dumti, kad galėčiau jį išsiųsti. Na ir kas, kad neparašiau radikalių, netikėtų, nežmoniškai protingų išvadų, už tai saugiai grįžau namo, iš savo kambarį, iš kurio, kaip sako Janušonis, ir nebuvau išėjusi.

Vido Poškaus paroda vyko iki balandžio 22 d.
Audriaus Janušonio paroda vyksta iki balandžio 29 d.

Žaidžiantys revoliuciją

Nauji filmai – „Nocturama“

ILONA VITKAUSKAITĖ

Jau savo kino karjeros pradžioje prancūzų režisierius Bertrand’as Bonello pelnė provokatoriaus, „ekstremisto“ statusą. Daugumos jo filmų išeities taškas – įvairiausio plauko obsesijos (žinoma, dažniausiai seksualinės) ir iš to kylanti vidinė personažų frustracija – pornografinių filmų režisieriaus vis nepaileidžia *idée fixe* iš pornografijos sukurti meną („Pornografas“); kunigas namo rūsyje įkalina ir seksualiai išnaudoja transseksualą („Tirezijas“); „amžinosios“ profesijos – prostitucijos – kasdienybė ir „nekaltojo“ amžiaus pabaiga „Prisiminimuose iš viešnamio“; be galo garsus, tačiau tiek pat vienišas, atitrūkęs nuo realybės, beprotybėje ir narkotikuose paskendęs dizaineris filme „Sen Loranas. Stilius – tai aš“.

Nors iš pirmo žvilgsnio tyrinėja visiškas socialines marginalijas, tamsiausius žmonių elgesio ir (pa) sąmonės kampus, „įkalina“ savo personažus epochos interjeruose ar rūsiuose, Bonello (jis dažniausiai ir scenarijų bendraautorius) niekada nepraranda sąlyčio su vaizduojamo laiko dvasia – ar per estetines nuorodas (impresionistų tapyba „Prisiminimuose iš viešnamio“), ar

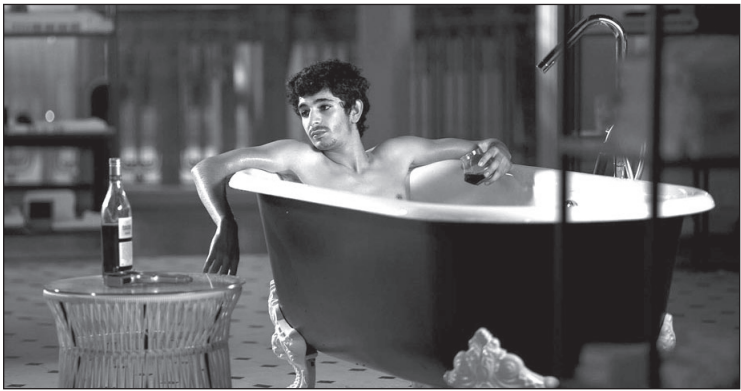
galiausiai per pačių personažų psichologiją, jų nuogastavimus dėl išgyvenamo laiko.

Jau „Pornografe“ Jeano-Pierre’o Léaudo vaidinamas pagyvenęs, net kiek apgailėtinas režisierius reiškia sentimentus „neįvykusiai“ Gegužės revoliucijai ir išblėsusioms revoliucinėms aspiracijoms. Todėl, manau, nereikėtų stebėtis ir „Nocturamos“ atsiradimu. Taip pat nereikėtų pamiršti, kad Bonello – 7-ojo dešimtmečio, kai žmonės dar tikėjo alternatyvos galimybe, kūdikis. Regis, naujausiame savo filme jis nusprendė stoti akis į akį su modernybe ir grynu veiksmu.

„**Nocturamos**“ (Prancūzija, Vokietija, Belgija, 2016) pradžioje, skambant pagaviai elektroninei muzikai, matome jaunus žmones, minučių tikslumu judančius po pilką urbanistinį peizažą, – Paryžiaus gatves ir metro. Nuolat į šiukšliadėžę mėtomi telefonų aparatai, ekrane pabrėžiamas laikas rodo, kad remiantis visais veiksmo filmų standartais vyksta slapta misija. Pasirodo, jaunuoliai rengia išpuolius keliose simbolinėse Paryžiaus vietose. Apie šiuos jaunosius teroristus (nors asmeniškai man jie labiau primena šiuolaikinius Guy Debord’o sekėjus), jų motyvus ir pan. filme sužinosime ne tiek jau ir daug,

iš esmės „Nocturamoje“ Bonello beveik atsisako verbalinės kalbos. Pertraukdamas jaunuolių operaciją, naudodamas elipsinius *flashback’us* (kartojama ta pati scena, dažnai tarsi iš kitos perspektyvos), Bonello suteikia nebent šiek tiek informacijos, kaip šie jaunuoliai, priklausantys skirtingiems socialiniams sluoksniams, galėjo susitikti, kas juos galėjo įkvėpti imtis veiksmų – už juos vyresnis politinis aktyvistas Gregas (Vincent Rottiers). Tik vienas jaunuolis, politikos mokslų studentas, šiek tiek pasisako civilizacijos susinaikinimo tema, tačiau ir tai gali būti „pamokų kartojimas“. Kitas kelis kartus užsimena apie galimybę patekti į rojų, tačiau bičiulis netrunka dekonstruoti šį teiginį, pateikdamas pavyzdį iš Irano ir Irako karo, kai vaikai buvo siunčiami į minų laukus jiems žadant rojų. Jaunuolius net sunku pavadinti politiniais veikėjais, atrodo, kad jie daugiau žaidžia revoliuciją.

„Nocturama“ (pavadinimą įkvėpė Nicko Cave’o albumas – tai speciali zoologijos sodo vieta, skirta naktiniams žvėrimis) aiškiai dalijama į dvi dalis. Pirmoji primena veiksmo filmą – režisierius susitelkia į jaunų kūnų choreografiją miesto gatvėse. Antroji, kuri vyksta prabangiame prekybos centre – tobulame

„Nocturama“

mikropasaulyje – panašesnė į siaubo filmą (George’o Romero „Numirėlių aušra“ – tik viena iš nuorodų). Šioje hermetiškoje vartojimo karalystėje jaunuoliai lunatiškai juda tarp prekystalių ir manekenų, stumdami laiką persirenginėja, žaidžia. Bonello, kaip ir pridera tikram kino estetui, mielai eksploatuoja revoliucinę vaizdiniją: Davido paveikslo „Marato mirtis“ parafrazė, Berliozo muzika, efektingi sprogimai ir deganti Žanos D’Ark skulptūra, manekenų gvardijos, juodaplaukiai jaunuoliai auksinėmis kaukėmis. Bonello tikrai nesiekia šokiruoti žiūrovų, eksploatuoti jautrios terorizmo temos, ją estetizuoti, nors katastrofos estetizacijos tema filme atsiranda per nuolat televizoriaus ekrane kartojamus sprogimų vaizdus. Tad į šį iš pažiūros „naivų“, neideologizuotą filmą režisierius, kaip jam įprasta, „prikaišioja“ nemažai prasmių ir potemių.

Kai tikrovė daug tikresnė nei bet kada (arba atvirkščiai – dar siurrealesnė), „Nocturamą“ išties lengva nuvertinti, ypač šalyje, kurioje

bent kiek kairenis pasisakymas nurašomas sovietinei praeičiai, o jaunimo „lyderis“, idealas yra Gabrielius Landsbergis. Tačiau mano nuomone, Bonello remiasi siaubo kino klasikų Johno Carpenterio ar Dario Argento tradicija, kai žanriui kinu siekiama diagnozuoti tam tikras socialines patologijas, visuomenės baimes, įtampas ir sąmonės demonus. Vis dėlto gryno žanro iš Bonello tikrai nereikėtų tikėtis. Kaip ir jo tautietis Olivier Assayasas, žanre Bonello ieško poezijos, jį išretindamas, susitelkdamas į kameros judesį ir vizualinę išraišką, atmosferą, jis kuria nerimo ir dezorientacijos prisodrintą pasaulio viziją. Valstybės aparatas negailestingas, paskelbti valstybės priešais jaunuoliai bus šaltakraujiškai išžudyti, juos sunaikina ta pati sistema, prieš kurią jie ir maištauja (gal net ne sąmoningai, o intuityviai). Bonello filme aiškiai sako, kad Vakarai sprogsta iš vidaus. Tačiau ar įmanoma kokia nors alternatyva – prikelti šį pasaulį iš nejaautos ir inercijos „pelenų“?

Rinka ir ugnis

ATKELTA IŠ 4 PSL.

Arba „beskonis literatūrinis šiupinys“, „romanas, kuriam pritrūko pipirų“.

Michelis Foucault yra sakęs: kad suprastum knygą, turi ją pamiršti. Jūsų siužetas veikia taip pat: „Sudeginti – reiškia suprasti.“

Sudeginti, kad pamiltum.

Man pasirodė, kad nematote kito būdo išgelbėti pasaulį, kaip tik katastrofą.

Mūsų visata prasidėjo didžiuoju sprogimu. Juk tai katastrofa, kuri ne pabaiga, bet apvalantis procesas. Tai tinka daugeliui situacijų.

Sąlygiškai kalbant, pasaulis tapo nebepataisomas, pasiekė nesugrįžimo tašką?

Na, kyla toks jausmas, kad pasaulis atsidūrė... groteske, iš kurio nebeįmanoma sugrįžti. Visi paskutinių metų įvykiai tai patvirtina.

Kalbate apie kultūrą ar politiką?

Apie viską. Sociumas, politika ir gyvenimas atsidūrė groteske. Dabar groteskiški literatūros personažai valdo pasaulį. Ir pas mus, ir Amerikoje, ir Europoje. O kultūra nuskurdo, nes politikai atėmė iš jos groteską. Tad, kalbant apie

literatūrą, ji dar ir todėl yra apimta stagnacijos.

Groteskiški personažai, apie kuriuos užsiminėte, – tai pasauliui bausmė ar pamoka? Ar tai, kad Obamą keičia Trumpas, reiškia savotišką gamtos pusiausvyrą?

Taip, žinoma. Bet kartu pasaulyje egzistuoja ir tam tikras negrįžtinumas. Tai jau akivaizdu. Jei taip atsitiko, vadinasi, kažko jau nebegalima pasukti atgal.

Įdomu, kad net degindami unikalią knygą, Jūsų book’n’grilers supranta jos vertę. Jiems kažkodėl svarbu gaminti ne ant antrarūšio sovietinio autoriaus.

Ne, tai pirmiausia priklauso nuo klientų įnorio. Kažkas nori kepti ant Babelio, kažkas ant Andrejaus Belo... Tai ir yra *book’n’griler* žanro dėsniai. Žinoma, jei knygų vertė nebūtų skirtinga, tada nebūtų atsiradusi ir tokia mada. Suprantama, kad jie gamina ant muziejinių raritetų. „Ulisas“, žinoma, yra vertingesnis už „Klimo Samgino gyvenimą“, ir sekdami klientais *grileriai* taip pat laikosi tos hierarchijos. Kartu tai ugdo ir jų literatūrinį skonį.

Ar galima tai suprasti kaip metaforą – postkatastrofiniame pasaulyje vis tiek išlieka ankstesnė vertybių hierarchija? Ar ten liks kokia nors moralė, etika?

Na, ji liks, kol bus gyvas žmogus ir kol jame bus gyvas religinis jausmas. Klausimas kitoks: ar tai bus vis dar tas pats žmogus?.. Juk įmanomas variantas, kad kokios nors protingos blakės (taip „Manaragos“ pasaulyje vadinami įvairūs nauji elektroniniai prietaisai, – *red. past.*) visai gali perimti šį vaidmenį ir žmogaus ankstesne prasme jau nebus. Kartu išnyks ir etikos bei moralės sąvoka, kurią išrado ankstesnis žmogus. Mano herojus Geza prisipažįsta, kad vienu metu *book’n’grilers* bandė išplėsti meniu ir gaminti, pavyzdžiui, ant vaikų literatūros. Bet virėjai to atsisakė. Esmė ne moralė, mes visi cinikai, sako jis, esmė – paprastas sveikas protas. Tie virėjai, žinoma, ciniški profesionalai. Bet tarp jų klientų daug naujo tipo romantikų, taip sakant, postapokalipsės keleivių, tad atsakymas į klausimą apie etiką skambėtų, matyt, taip: liks sveikas protas, sulaikantis žmogų nuo kraštutinumų.

Knygų deginimas – absoliutaus blogio, anticivilizacijos

simbolis. Tai, kas laikoma rimtu kaltinimu, Jūs pavertėte estetiniu žaidimu.

Bet juk tokia žmogaus prigimtis. Esmė ta, kad žmonės, o tiksliau, rinkta, išmoko utilizuoti praktiškai viską, net tai, kas antižmogiška. Viskas baigiasi tuo, kad romantiškų pažiūrų žmogus, veikiamas fiziologinių ir socialinių aplinkybių, taip pat pavirsta rinkos monstru. Jis ir jo kolegos pasireną eiti toliau, jie gamins jau ant šventų raštų. Tačiau tai bus klastotės!

Manote, kad ugnis – vienintelė tokios rinkos alternatyva?

Na, ugnis – mistinė stichija, ji apvalo. Paradoksas tas, kad čia ugnis sėkmingai naudojama tos pačios rinkos poreikiams, tiksliau, rinkai pritaikyta net stichija. Sukurtos naujos šiuolaikinės krosnys, jos parengtos dirbti.

Knygoje yra atskira novelė apie Levą Tolstojų. Ji parašyta sintetine kalba – „rusiško dvasingumo“ ir socialistinio realizmo mišiniu. Tai taip pat monstras, visos rusų literatūros parodija. Tačiau,

regis, Tolstojui Jūs niekad nebuvote abejingas...

Galiu nuoširdžiai pasakyti, kad tai vienas mano mėgstamiausių rašytojų. Bet knygoje kalbama ne tik apie jo kūrinius, bet būtent apie „tolstojystę“.

Tolstojaus dvasia ir yra rusų literatūros dvasia?

Taip, žinoma. Jis – vienas rusų literatūros dievų. Jei pasinaudotume „Pūgos“ ir „Telurijos“ klasifikacija, Tolstojus – tai milžinas. Milžinas naujame romane – tai kolektyvinė Tolstojaus įvaizdžio projekcija. Milžino, kuris valdo gamtą, kalba apie gėrį, padeda žmonėms. Tiesą sakant, jis yra tai, ko laukta iš rusų literatūros ir XIX, ir XX amžiuje. Josifas Brodskis sakė, kad XX amžiuje Rusija patyrė antropologinę katastrofą. Bet pirmiausia ji patyrė ir kalbos katastrofą. Tai buvo baisi sovietinė kalbos, spausdinto žodžio mutacija, jos pasekmes mes išgyvename iki šiol. Gali būti, kad todėl vis dar neparašytas didelis romanas, nes kalba dar neišsilaisvino iš mutacijos pasekmių.

PARENGĖ K. R.

Praeities randai

Krėsle prie televizoriaus

Garsiausias brolių Taviani filmas – 1977 m. Kanuose „Auksine palmės šakele“ apdovanotas **„Tėvas šeimininkas“ (LRT Kultūra, 29 d. 21 val.)** – paradoksaliai įsilieja į Lietuvoje vykstančias diskusijas apie švietimo sistemos reformą, nes primena pas mus nežinomo, bet italų kinematografininkų (ypač Piero Paolo Pasolini) gerbiamo filosofo neomarksis-to Antonio Gramsci (1891–1937) idėjas. Šis teigė, kad permainos pasiekiamos ne revoliuciniu keliu, tai yra ilgas procesas kuriant kultūrinę hegemoniją – bendrą intelektualus ir paprastus žmones jungiančią lūkesčių ir idėjų platformą. Gramsci sekėjai tikėjo, kad pažangos galima pasiekti tik einant visuotinės edukacijos keliu.

„Tėvas šeimininkas“ – italų mokslininko lingvisto Gavino Ledos autobiografijos ekranizacija. Jo herojus – Sardinijos piemens sūnus, kuris iki aštuoniolikos metų nemokėjo ne tik skaityti ir rašyti, bet ir bendrauti. Tėvas (Omero Antonutti) neleidžia jam lankyti mokyklos ir verčia dirbti sunkius ūkio darbus. Gavino vaikystė ir brendimas – nuolatinė baimė, vienatvė, tėvo smūgiai, pažeminimas ir ty-lėjimas. Vienintelis monotoniško gyvenimo malonumas – zoofilija ir grojimas akordeonu.

Taviani mitologizuoja ir supoe-tina Gaviną supantį pasaulį – avys, skurdi buitis, alyvmedžių giraitės ir kraujo keršto motyvas – viskas prisodrinta biblinių alegorijų. (Beje, kraujo keršto temą į filmą atneša

aktorius Stanko Molnaras, anks-tesniame Taviani filme suvaidinęs Alonzanfaną.)

Aštuoniolikos metų atsidūręs kariuomenėje analfabetas (Saverio Marconi) didvyriškai mokosi rašyti ir skaityti. Jam padeda Čezarė, kurį suvaidino režisierius Nanni Mo-retti. Vėliau Gavinas studijuos kal-bos mokslus ir į kaimą nebesugrįš. Gaila, kad dingo originalus filmo pavadinimas „Padre padrone“ (taip filmas buvo rodomas ir sovietme-čiu), nes kartu su juo dingo ir žo-džių žaidimas, kai herojus mokosi žodžių, prasidedančių „p“ raide. Juk neatsitiktinai viena svarbiau-sių filmo temų yra kalbos atradimas.

Pats Leda pasirodo filmo pra-džioje, kad įteiktų tėvą vaidinan-čiam aktoriui lazda – valdžios simbolį. Tokia literatūriška pradžia svarbi: viena vertus, ji patvirtina filmo įvykių autentiškumą, tačiau kartu ir pabrėžia pasakojimo uni-versalumą, nes filme rodoma bren-dimo drama, patriarchato pragaras, atsiranda Edipo komplekso moty-vas. Paradokmentinis, net, sakyčiau, neorealistinis filmo stilius išsaugo pagrindinio veikėjo dualizmą – jis yra ir pasakotojas, ir kartu tarsi stebi save iš šalies. Toks pasakojimo bū-das leido režisieriams priartėti prie filosofinio esė apie dviejų kultūrų susidūrimą.

Gegužės 3 d. (21 val.) LRT Kul-tūra rody's Miguelio Gomeso tri-logijos pirmąją dalį **„Tūkstantis ir viena naktis. 1 dalis. Neramioji“** (2015). Tai puiki proga palyginti

bei pasvarstyti, kaip per kelis de-šimtmečius pasikeitė ta Europos kino kryptis, kuri vadinama kinu intelektualams ir sinefilams, kuriai priskiriami ir broliai Taviani.

Portugalų kino kritikas ir režisie-rius Gomesas – dabartinių sinefilų numylėtinis, Kanuose „Tūkstantis ir viena naktis“ apdovanota kritikų prizu. Trilogija pasakoja apie eko-nominės krizės ištiktą Portugaliją. Gomesas filme supina skirtingus pasakojimus, žanrus, kino rūšis. Pirmosios dalies herojais tapo do-kumentišškai nufilmuoti bedarbiai ir undinės, kalbantis gaidys, su bitėmis kovojantis valstietis, ste-buklinga erekcija apdovanoti po-litikai... Pasitelkęs, sakyčiau gana specifišką humoro jausmą, iš visų tų neįprastų istorijų Gomesas kuria mozaiką, kurios visuma taps aiški tik pasižiūrėjus visas tris dalis.

Viename interviu, paklaustas, ar norėjo filme suartinti šiuolaikinį pa-saulį ir Artimųjų Rytų kultūrą, Go-mesas sakė: „Apskritai „Tūkstančio ir vienos nakties“ pasakos kilo ne iš Artimųjų Rytų, didžiausią įtaką joms turėjo Indija... „Tūkstantyje ir vienoje naktyje“ man patinka tai, kad nors pasakos ir susijusios su tam tikro periodo arabų liau-dies kultūra, daugelį istorijų su-kūrė vertėjai. Pavyzdžiui, Aladiną, iš visko sprendžiant, pridėjo ver-tėjas. Mane domino, kaip knygoje įsivaizduojamas pasaulis „išsranda-mas“ iš kasdienybės – juk įsivaiz-duojama niekad nebūna sukurta iš nieko, neatsiranda tuščioje vietoje.

„Tūkstantis ir viena naktis. 1 dalis. Neramioji“

Įsivaizduojama kyla iš konkretaus laikotarpio ir konkrečios visuome-nės gyvenimo patirties. Būtent to mes ir norėjome – parodyti, kas vyksta Portugalijoje, suteikti balsą sudėtingo likimo žmonėms. Pavyz-džiui, moteris, kurios gaidys buvo patrauktas į teismą: ji pati vaidina filme savo patirtą istoriją. Dar aš norėjau parodyti daugiakultūrę visuomenę, kurioje mes gyvename. Todėl filme skamba kinų kalba. Da-bar Portugalijoje gyvena žmonės iš viso pasaulio. Pasaulis tapo mažas.“

Savaitgaliais mėgstu žiūrėti de-tektyvus – jie padeda atsikratyti įtampos. Tikiuosi, kad toks bus **„Eik su manimi“ (LNK, šįvakar, 28 d. 01.20)**, kurį JAV 2015 m. su-kūrė švedas Danielis Alfredsonas, tėvynėje ekranizavęs dvi Stiego Larssono „Millenium“ trilogijos dalis. „Eik su manimi“ nukels į niūrų Amerikos užkampį. Į jį po motinos mirties grįžta Julios Stiles herojė. Jauna moteris susiranda darbą, bet ją ima persekioti toks Blekvėjus. Visi atsisako padėti Li-lianai, net policija. Tada ji kreipiasi į seną miškininką ir jo draugą. Šį vaidina Anthony Hopkinsas. Li-liana ir jos padėjėjai liks akis į akį su nusikaltėliu.

Johno Maddeno sukurto tri-lerio **„Skola“ (LRT, 3 d. 22.50)** veiksmas prasideda 1997 m., kai

buvę „Mossad“ agentai Reičel (Helen Mirren, jaunystėje – Jessica Chastain) ir Stefanas (Tom Wilkin-son, jaunystėje – Marton Csokas) gauna šokiruojančios informaci-jos, esą Ukrainoje atsirado žmogus, vadinantis save „Chirurgu“. Kartu su Davidu (Ciaran Hinds, jaunystėje – Sam Worthington) Reičel ir Ste-fanas Izraelyje laikomi didvyriais, nes 1965–1966 m. Rytų Berlyne jų grupei pavyko susekti, pagrobti ir nužudyti „Chirurgu“ pramintą Birkenau konclagerio sadistą gy-dytoją – karinį nusikaltėlį Diterį Fogelį (Jesper Christensen). Tada rizikinga ir daug asmeninio indė-lio pareikalavusi jų misija baigėsi didžiuole oficialia sėkme. Tačiau nauja informacija gali pakenkti „Mossad“ prestižui, todėl agentai privalo grąžinti praeities skolas, nors 1966-aisiais jie vadovavosi patriotiškais ir garbingais keti-nimais. Reičel vyksta į Ukrainą...

Filmu „Įsimylėjęs Šekspyras“ išgarsėjusio Maddeno „Skola“ – 2007 m. Izraelio režisieriaus As-safo Bernsteino filmo perdirbiny's. Bernsteinui svarbi buvo veikėjų psi-chologija, Maddenui – dinamiškas veiksmas, gal todėl jo filmo siužeto aplinkybės kelia daug nereikalingų klausimų.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Gray’us ir Dolanas

Trumpos kino recenzijos

GEDIMINAS KUKTA

„Prarastasis miestas Z“, rež. James Gray, JAV

Filmu anonsas truputį klaidina. Indianos Džounso vėrtų nuoty-kių filme nėra. Šalia manęs sėdė-jusios paauglės, kurios kine, matyt, tikėjosi *gero laiko*, labai nusivylė: pradėjo garsiai kalbėtis, paprašy-tos patylėti sulindo į spragėsius, o šiems pasibaigus – į telefonų ekranus.

Taip, tikrais faktais paremtas pa-sakojimas apie britų karininką, kar-tografą ir keliautoją Percy Fawcettą, Amazonės džiunglėse ieškojusį pra-rastojo miesto Z, kurį tikėjo esant legendiniu Eldoradu, pasižymi keistu ritmu. Iš pradžių sunku su-prasti, kokią istoriją Gray’us nori papasakoti, kur link suka ir kas jam įdomu. Idėjos apsėsto žmo-gaus portretas, Viktorijos laikų An-glijos papročių analizė, Fawcetto šei-mos istorija, dviejų kultūrų – britų

„Prarastasis miestas Z“

ir indėnų – susitikimas ar tiesiog nuotykiiai?

Režisierius nori visko po truputį. Todėl vietomis užskuba ir nepa-lieka laiko į pasakojimą įsijausti. Jo Fawcettas (Charlie Hunnam) tampa šiek tiek *žmogumi be savybių*. Dėl tokio personažo nesijaudini net tada, kai jį puola piranijos, lauki-nių strėlės ar kelią pastoja pasipū-tęs anglų aristokratas. Su herojumi tiesiog neužaugai.

Blankokus personažus kom-pensuoja tapybiškas operatoriaus Dariuso Khondji darbas, dėmesys detalėms, kruopščios mizansce-nos, bendra atmosfera. Tai, dėl ko Gray’aus filmai taip vertinami kino kritikų ir sinefilų. Estetika nėra sa-vitikslių: ji sustiprina nežinomybės nuojautą, sukuria pojūtį laiko, ku-rio sluoksnį, rodos, gali nuvalyti nuo kiekvieno kadro. Tik vargu ar vizualinė plotmė bus įvertinta

žiūrovų, kurie kine ieško pramo-gos, naratyvo, nuoseklumo.

„Tai tik pasaulio pabaiga“, rež. Xavier Dolan, Kanada, Prancūzija

Priekaištauti, kad Xavier Dola-nas sukūrė isterišką, manieringą ir hipsterišką filmą, tai tas pats, kas niurzgėti, jog Béla Tarras yra per lėtas, o Larsas von Trieras visada provokuoja. Jie tiesiog tokie yra. „Tai tik pasaulio pabaiga“ – šeštasis kanadiečio filmas, ir visiems, kurie nespėjo priprasti prie autoriaus sti-liaus ir juo vis dar piktinasi, geriau-siai būtų visai nebežiūrėti jo filmų. Nes panašu, kad paryškintos kino kalbos Dolanas neatsisakys ir sep-tintame filme. Tai jo *arkliukas*.

Pagal prancūzo Jeano-Luco La-garce’o pjesę, kurią į teatro sceną perkėlė ir Gintaras Varnas (spek-taklis „Tolima šalis“), sukurtas fil-mas, man rodos, labiausiai kenčia nuo žvaigždžių: Marion Cotillard, Vincent’o Casselio, Léa Seydoux, Gaspard’o Ullielio (nuo jo, beje,

mažiausiai). Prancūzų kino gar-senybės suveikė kaip svetimkūniai. Etatinius kanadiečių aktorius iškei-tęs į prancūzų kino aktorių grieti-nėlę, Dolanas iškeitė ir dalį savo kino žavesio, tarsi suardė savo au-tonomišką kino pasaulį, kurį sunku supainioti su kitų režisierių ku-riama tikrove. O tai juk tikro kino autoriaus bruožas.

Po priekaištų aktoriams rikiuo-tųsi abejonės režisūriniaisėjimais. Pavyzdžiui, saldžiais *flashbackais* ar deklaratyviu finaliniu paukš-teliu, kuris, žinoma, yra visa api-manti metafora. Bet ji banali net Dolano kino kontekste. O žinant, kad kanadietis nuo pirmojo filmo pavojingai flirtuoja su banalybe ir kiču, paukštelis tampa banalybe kubu. Kiek jos bus naujame filme, kuriame vaidins jau amerikiečių aktoriai Jessica Chastain, Natalie Portman, Kit Harington, Susan Sa-randon, Kathy Bates, pamatysime kitais metais. Tik neapsimetinėkit, kad nelaukiat.

Balandžio 28–gegužės 7

Parodos			
			
VILNIUS		Šiuolaikinio meno centras	KAUNAS
Nacionalinė dailės galerija		<i>Vokiečių g. 2</i>	Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus
<i>Konstitucijos pr. 22</i>		Roberto Narkaus paroda „Nešėjas“	<i>V. Putvinskio g. 55</i>
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija		Grupinė paroda „Ateitys“	Paroda „Tixe“
Paroda „M/A\G/M\A. Kūnas ir žodžiai Itali-jos ir Lietuvos moterų mene nuo 1965 metų iki šių dienų“		Algirdo Šeškaus fotografijų paroda „TV“	Operos solistės Marijonos Rakauskaitės 135-mečiui skirta paroda „Dainavimas – mano malda“
Paroda „Asmeniška. Lietuvos moterų dailė 1918–1940 m.“		Galerija „Kairė–dešinė“	M. Žilinsko dailės galerija
<i>NDG fojė</i> – vieno objekto paroda „Giraitė yra gražu“		Latako g. 3	<i>Nepriklausomybės a. 12</i>
		iki 29 d. – Ramintos Šumskytės Sum paroda „Ex voto‘ 365“	iki 30 d. – paroda „Kelonėje, namie ir svajonėse: peizažai iš „Lewben Art Foun-dation“ kolekcijos“
Vilniaus paveikslų galerija		Dalios Juodakytės paroda „Hedonisto užra-šai. Kūrėjas prieš Sukurtąjį“	
<i>Didžioji g. 4</i>		„Prospektą“ fotografijos galerija	
Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai		<i>Gedimino pr. 43</i>	
Lietuvos dailė XVI–XIX a.		Romualdo Rakausko fotografijų paroda	
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai		„Vilniaus ir Kauno šiokiadieniai“	
		Pamėnkalnio galerija	
Radvilų rūmai		<i>Pamėnkalnio g. 1/13</i>	
<i>Vilniaus g. 24</i>		iki 29 d. – Audriaus Janušonio paroda „Ke-lionė aplink savo kambarį“	
Europos dailė XVI–XIX a.		Galerija „Aidas“	
„Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos“		<i>A. Jakšto g. 9</i>	
		Martyno Pekarsko paroda „Tarp“ (iš ciklo „Jaunieji menininkai“)	
Taikomosios dailės ir dizaino muziejus		Galerija „Arka“	
<i>Arsenalą g. 3A</i>		<i>Aušros Vartų g. 7</i>	
Paroda „Prijaukinta gamta. XVIII–XXI a.“ (iš Aleksandro Vasiljevo kostiumų ir akse-suarų kolekcijos)		iki V. 6 d. – paroda „Zalcburgas – Vilnius: dialogas“	
Vytauto Kasiulio dailės muziejus		Solomono Teitelbaumo tapybos paroda	
<i>A. Goštauto g. 1</i>		„Dvasinės atramos beiėškant“	
Vytauto Kasiulio kūrybos ekspozicija		Dailininkų sąjungos galerija	
Lietuvos išeivijos dailės fondo ir „Lewben Art Foundation“ paroda „Nuo realizmo iki objekto. Pasaulio lietuvių menas Lietuvos išeivijos dailės fondo kolekcijoje“		<i>Vokiečių g. 2</i>	
		nuo 28 d. – Audronės Petrašiūnaitės tapybos ir grafikos darbų paroda „Aš ir Frida Kahlo“	
Lietuvos nacionalinis muziejus		Galerija AV17	
Naujasis arsenalas		<i>Aušros Vartų g. 17</i>	
<i>Arsenalą g. 1</i>		iki V. 7 d. – Justės Venclovaitės personalinė paroda „Prisitaikymai“	
Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a.		Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus	
Lietuvių liaudies menas		<i>Pilies g. 40</i>	
Kryždirbystė		Laimos Bazienės keramikos paroda	
Paroda „Lietuvos tautodailininkų sąjungai – 50“		iki V. 1 d. – Sigutės Ach miniatiūrų paroda	
Kazio Varnelio namai-muziejus		„Pilnaties upių keliai“	
<i>Didžioji g. 26</i>		Pylimo galerija	
K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija		<i>Pylimo g. 30</i>	
<i>Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</i>		iki V. 6 d. – Jurgitos Vaidilaitės tapybos paroda „Kitos realybės nuojauta“	
Valdovų rūmai		Galerija „Kunstkamera“	
<i>Katedros a. 4</i>		<i>Ligoninės g. 4</i>	
Paroda „Slanime atgijusi Antika. Lietu-vos etmono Mykolo Kazimiero Oginskio gobelenai“		iki V. 2 d. – Telesforo Valiaus kūrybos darbų paroda „Klajūnas“	
Bažnytinio paveldo muziejus		Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija	
<i>Šv. Mykolo g. 9</i>		<i>Vilniaus g. 39 / 6</i>	
iki V. 6 d. – Elvyros Kairiukštytės (1950–2006) piešinių paroda		Paroda „Asmeninis laikas“	
		Aistės Kisarauskaitės galerija „Trivium“	
		<i>Vilkpėdės g. 7–105</i>	
Vilniaus dailės akademijos galerijos		Tomo Gečiausko paroda „Vidutinio dydžio paveikslai“	
Parodų salės „Titanikas“		Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija	
<i>Maironio g. 3</i>		<i>Šv. Jono g. 11</i>	
Meninio tyrimo paroda „Darbalaukis“ nuo 28 d. – Vyganto Paukštės persona-linė tapybos paroda		„Hacettepe“ (Turkija) universiteto dailės fa-kulteto grafinio dizaino katedros dėstytojų ir studentų skaitmeninės grafikos paroda	
Tekstilės galerija „Artifex“		„Vizualus atminties paveldas prieš kultūros niokojimą“, skirta Pasaulinės paminklų ir paminklinių vietovių apsaugos dienai	
<i>Gaono g. 1</i>		„Skalvijos“ kino centras	
Renatos Heredios paroda		<i>Goštauto g. 2/15</i>	
„Postprodukcija“		iki 30 d. – Mindaugo Česlikausko paroda	
Galerija „ARgenTum“		„Vilnius 1/1“	
<i>Latako g. 2</i>		M.K. Čiurlionio namai	
Rasos Jundulaitės mažosios plastikos paroda „Tur(t)ėjimas“		<i>Savičiaus g. 11</i>	
Galerija „5 malūnai“		Džiugo Palukaičio paroda „Nuo pradžios iki Druskininkų“	
<i>Malūnų g. 5</i>		Muzikos galerija	
iki 29 d. – VDA (VF) Tekstilės katedros programas pristatanti paroda		<i>Gedimino pr. 37</i>	
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“		Giedros Purlytės tapybos darbų paroda	
<i>Dominikonų g. 15</i>		„Pavasario pažadai“	
Dailininkų Tamošaičių kūryba			
XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai			

„7md“ rekomenduoja

Dailė

Audronė Petrašiūnaitė yra vertinama ir meno žinovų, ir meno rinkos dalyvių, ir feministčių, ir nuoširdaus žiūrovo. Jos stipri plastinė kalba, bet stipriausias psichologinis-terapinis poveikis, nes Petrašiūnaitė gyvenimo prozą talentingai paverčia poezija. Poezija su dygliais ir kartumu, bet iš-laisvinančia. Tapytoja kūryboje mėgsta pasikviesti į pokalbį sau įdomų as-menį. Buvo Lady Gaga, o ši kartą Frida Kahlo. Jų derinys-pokalbis skamba daugiau nei natūraliai. Petrašiūnaitės tapybos ir grafikos darbų paroda „Aš ir Frida Kahlo“ veikia nuo šio penktadienio, balandžio 28 d., 18 val. iki gegužės 18 d. Dailininkų sąjungos galerijoje (Vokiečių g. 2, Vilnius)

Muzika

Balandžio 29 d. 19 val. Lietuvos nacionalinės filharmonijos scenoje grieš lenkų smuikininkas Januszas Wawrowskis. Su Lietuvos nacionali-niu simfoniniu orkestru jis atliks tėvynainio kompozitoriaus Mieczysława Karłowicziaus Koncertą smuikui ir orkestrui. Prie dirigento pulto stos LNSO garbės dirigentas maestro Juozas Domarkas, taip pat pristatysiantis spalvingą čekų romantikų simfoninės muzikos restrospektyvą – Antonino Dvořáko ir Bedřicho Smetanos kūrinius, perteikiančius nostalgiskus gam-tos vaizdus ar temperamentingų slavų šokių nuotaikas. Išvakarėse, balan-džio 28 d., ta pati programa „Čekų ir lenkų šedevrai“ bus atlikta Kauno valstybinėje filharmonijoje.

Teatras

Gegužės 2 d. 18.30 val. Vilniaus mažajame teatre – Gabrielės Tuminai-tės spektaklis „Fantazijus“. Pagal to paties pavadinimo Alfredo de Musset pjesę, kurios veiksmas nukelia į romantizmo epochą, pastatytas spektaklis kalba apie socialinę, ideologinę, psichologinę atskirtį bei jauno žmogaus ktoniškumo atmetimą. Fantazijų pakaitomis vaidina aktoriai Tomas Rin-kūnas ir Martynas Nedzinskas.

30 d. 12 val. – „Polėkio“ koncertas
V. 3 d. 18.30 – J. Strausso „VIENOS KRAU-JAS“. Dir. – J. Geniušas
4 d. 18.30 – P. Čaikovskio „GULBIŲ EŽE-RAS“. Dir. – R. Šervenikas
5 d. 18.30 – G. Verdi „DON KARLAS“. Muzi-kos vad. ir dir. – P. Vallet (Prancūzija)

Nacionalinis dramos teatras
Didžioji salė
28 d. 18.30 – A. Puškino „BORISAS GODU-NOVAS“. Rež. – E. Nekrošius
29 d. 18.30 – T. Słobodzianeko „MŪSŲ KLASĖ“. Rež. – Y. Ross
V. 2, 3 d. 18.30 – Th. Bernhardo „DIDVYRIŲ AIKŠTĖ“. Rež., scenogr. ir šviesų dail. – K. Lupa
4 d.14, 18.30 – „KAULINIS SENIS ANT GE-LEŽINIO KALNO“ (pagal J. Basanavičiaus užrašytą lietuvių liaudies pasakojimą ir B. Žilytės iliustracijas). Rež. – J. Tertelis
5 d. 18.30 – Just. Marcinkevičiaus „KATE-DRA“. Rež. – O. Koršunovas
Mažoji salė
29, 30 d. 12, 15 val. – J. Pommerat „RAU-DONKEPURĖ“. Rež. – P. Tamolė

Vilniaus mažasis teatras
28 d. 18.30 – B. Clarko „PALAUKIT, KIENO ČIA GYVENIMAS?“ Rež. – J. Vaitkus
29 d. 18.30 – I. Margalit „TRIO (J. Bramso, R. Šumano ir K. Šuman meilės istorija)“. Rež. – P. Galambosas (Vengrija)
30 d. 12, 15 val. – „MAMA KATINAS“. Rež. – E. Jaras
V. 2 d. 18.30 – PREMJERA! A. de Musset „FANTAZIJUS“. Rež. – G. Tuminaitė
3 d. 18.30 – PREMJERA! „EUROPIEČIAI“ (pagal Aischilo dramą „Maldautojos“ ir ki-tus antikos tekstus). Rež. – P. Ignatavičius, scenogr. ir kost. dail. – G. Palekaitė, judesio rež. – A. Kahnas (JAV)

4 d. 18.30 – F. Schillerio „MARIJA STIU-ART“. Rež., scenogr. aut. – A. Areima
5 d. 18.30 – J. Tumo-Vaižganto „DĖDĖS IR DĖDIENĖS“. Rež. – G. Tuminaitė

Valstybinis jaunimo teatras
Didžioji salė
28 d. 18 val. – D. Wassermano „SKRYDIS VIRŠ GEGUTĖS LIZDO“. Rež. – V. Griško
30 d. 12 val. – „RAGANIUKĖ“ (pagal

Kauno paveikslų galerija
K. Donelaičio g. 16
Skulptoriaus Algimanto Šlapiko paroda (iš ciklo „Lūžio kartos vardai“)
iki V. 7 d. – Jūratės Stauskaitės paroda „Esu“

A. Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus
V. Putvinskio g. 64
Lietuvos ir Latvijos grafikos paroda „atEI-Ties praEITis“

Galerija „Meno parkas“
Rotušės a. 27
Benxamino Álvarezo, Xesco Mercé ir Marco Vilallonga paroda „Balandis 2524“ (Barselona)
Gretos Grendaitės ir Tomo Vosylius paroda „Namų patogumai“

Kauno fotografijos galerija
Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2
iki V. 7 d. – Homero Sykes'o paroda „An-glija 1970–1980“

„Post“ galerija
Laisvės al. 51A
iki V. 5 d. – Paroda „Pinhole/Camera obs-cura # 2“

KLAIPĖDA
KKKC parodų rūmai
Didžioji Vandens g. 2
Karolio Vaivados šviesos meno paroda
„Šviesūs prisiminimai“
Andos Lacės (Latvija) kūrybos paroda „Li-nija yra begalinė“

Fotografijos galerija
Didžioji Vandens g. 2
iki V. 7 d. – Gintaro Zinkevičiaus ir Agnės Narušytės paroda „Plakatai“

Baroti galerija
Aukštoji g. 3/3a
iki V. 3 d. – Rustamo Mirzoevo (Ukraina) tapybos paroda „Almost Reality“

ŠIAULIAI

„Laiptų galerija“

Žemaitės g. 83

Adomo Jacovskio kūrybos paroda

Dailės galerija
Vilniaus g. 245
iki 30 d. – 56-oji kasmetinė Šiaulių meni-ninkų paroda
nuo V. 2 d. – Mariaus Žalneravičiaus pla-katų paroda „Mana miests“
Vilniaus dailės akademijos studentų pla-katų paroda „Rising stars“

Spektakliai

VILNIUS
Nacionalinis operos ir baleto teatras
28 d. 18.30 – G. Puccini „BOHEMA“. Dir. – R. Šervenikas
29, V. 6 d. 18.30 – PREMJERA! „PIAF“ (pa-gal Ė. Piaf, G. Fauré, M. Ravelio ir kt. mu-ziką). Choreogr. – M. Bigonzetti (Italija), šviesų ir dekoracijų dail. – C. Cerri (Italija), šviesų dizaino bendraaut. – M. Consoli (Italija), kost. dail. – U. Tamuliūnaitė ir M. Bigonzetti (Italija)

28 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! „ANTIKRISTAS“. Rež., scenogr. – A. Areima 29 d. 18 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „TĖČIO PASAKA“. Rež. – A. Kirvela ir J. Tertelis (teatro laboratorija „Atviras ratas“ ir kūrybinė studija „PetPunk“) 29 d. 11, 15 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „SPALVOTI ŽAIDIMAI“. Choreogr. – B. Banevičiūtė (šokio teatras „Dansema“) 30 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „CONTEMPORARY?“ (jaunųjų scenos menininkų programa „Atvira erdvė“) KAUNAS Nacionalinis Kauno dramos teatras 28, 30 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – W. Shakespeare'o „HAMLETAS“. Rež. – V. Bareikis 29 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – S. Oksanen „AP-SIVALYMAS“. Rež. – J. Jurašas 30 d. 12 val. <i>Ilgojoje salėje</i> – I. Paliulytės „ANDERSENO GATVĖ“. Rež. – I. Paliulytė V. 2 d. 18 val. <i>Mažajoje scenoje</i> – J. Tumo-Vaižganto „ŽEMĖS AR MOTERS“. Rež. – T. Erbrėderis 2, 3 d. 19 val. <i>Ilgojoje salėje</i> – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas 3 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – G. Labanauskaitės „ŽALGRĖS“. Rež. – V. Bareikis 4 d. 18 val. <i>Ilgojoje salėje</i> – B. Srbljanovič „SKĖRIAI“. Rež. – R. Atkočiūnas 4 d. 19 val. <i>Rūtos salėje</i> – D. Danis „AKMENŲ PELENAI“. Rež. – A. Jankevičius 5 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – R. Gary „AUŠROS PAŽADAS“. Inscenizacijos aut. ir rež. – A. Sunklodaitė Kauno valstybinis muzikinis teatras 28 d. 18 val. – „NOTRDAMO LEGENDA“. Insc. aut. ir choreogr. – A. Jankauskas, dir. – J. Janulevičius 29 d. 18 val. – L. Fallio „MADAM POMPADUR“. Dir. – J. Janulevičius 30 d. 12 val. – E. Chagagortiano „AUSINĖ KEPURĖ“. Dir. – V. Visockis 30 d. 18 val. – J. Strausso „ČIGONŲ BARONAS“. Dir. – V. Visockis Kauno kamerinis teatras 28 d. 18 val. – J. Cariani „NESAMAS MISTAS“. Rež. – A. Lebeliūnas 29 d. 18 val. – I. Vyrypajevio „DREAMWORKS“. Rež. – A. Jankevičius 30 d. 18 val. – J. Kelerio „58 SAPNAI“. Rež. – R. Bartulis V. 5 d. 18 val. – „COCO PASLAPTIS“. Rež. – D. Kimantaitė (Alytaus teatras) Kauno lėlių teatras 28 d. 18 val. – „KITAIS METAIS, TUO PAČIU LAIKU“. Rež. – A. Lebeliūnas (VšĮ „Laimingi žmonės“) 29 d. 12 val. <i>Lėlių muziejuje</i> – „PELIUKO PASAKŲ DIRBTUVĖLĖ“. Rež. – G. Radvilavičiūtė 29 d. 18 val. – „COLIUKĖ“ (Kauno choreografijos mokyklos šokio spektaklis) 30 d. 12 val. – „SNIeguolė ir septyni nykštukai“. Aut. ir rež. – O. Žiugžda V. 4 d. 18 val. – „Kristupo festivalio“ koncertas „Café De Paris“. Atlikėjai Ch. Ruebensas (gitara, vokalas), N. Bakula (akordeonas), S. Petreikis (trimitas, fleitos, vokalas), A. Kairys (mušamieji, perkusija) KLAIPĖDA Klaipėdos valstybinis dramos teatras 28 d. 18.30 <i>Didžiojoje salėje</i> – N. Simono „SAUGOKITE FLORĄ“. Rež. – A. Lebeliūnas 29 d. 12 val. <i>Didžiojoje salėje</i> – K. Macijausko „NUTIKIMAI SMALIŽIŲ ŠALYJE“. Rež. – K. Macijauskas 29 d. 18.30 <i>Mažajoje salėje</i> – E. De Filippo „KALĖDOS KUPJELŲ NAMUOSE“. Rež. – P. Gaidys 30 d. 17 val. <i>Didžiojoje salėje</i> – P. Zelenkos „PAPRASTOS BEPROTYBĖS ISTORIJOS“. Rež. – D. Rabašauskas	V. 3 d. 19 val. – Klaipėdos tarptautinis violončelės festivalis ir konkursas „Smėlio laikrodžiai“ 4 d. 18 val. – koncertas mamai „Vilties karalienės pėdomis“ Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras 28 d. 18.30 <i>Kolonų salėje</i> – romansų vakaras 29, 30 d. 19 val. <i>Palangos koncertų salėje</i> – PREMJERA! A. Adamo „ŽIZEL“ 30 d. 19 val. <i>Kolonų salėje</i> – koncertas, skirtas Tarptautinei džiazo dienai ŠIAULIAI Valstybinis Šiaulių dramos teatras 28 d. 18 val. – H. Ibseno „NORA“. Rež. – S. Račkys 29 d. 18 val. – B. Brechto „PONAS PUNTILAIR JO TARNAS MATIS“. Rež. – A. Pociūnas 30 d. 12 val. – „MIKĖ“ (pagal A.A. Milne'o knygą). Rež. – A. Pociūnas 30 d. 18 val. – V. Zabalujevo, A. Zenzinovo „GRAŽUOLĖS“. Rež. – A. Dilytė V. 5 d. 18 val. – „VARDAN TOS...“. Rež. – A. Giniotis PANEVĖŽYS Juozo Miltinio dramos teatras 30 d. 12 val. – „IŠGELBĖKIME KENGŪRIUKĄ“. Rež. – V. Kupšys 30 d. 18 val. – teatrinis projektas „Russia today“: M. Durnenkovo „KARAS DAR NEPRASIDĖJO“. Rež. – T. Leszczynskis V. 4 d. 18 val. – S. Aleksijevič „ČERNOBYLIO MALDA“. Rež. – L.M. Zaikauskas 5 d. 18 val. – PREMJERA! S. Kantervo „SIENA“. Rež. – A. Dežonovas Koncertai Lietuvos nacionalinė filharmonija 28 d. 18 val. <i>Kauno valstybinėje filharmonijoje</i>, 29 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i>, – orkestro muzikos koncertas „Čekų ir lenkų šedevrai“. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas J. Wawrowski (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje B. Smetanos, M. Karłowicziaus, A. Dvořáko kūriniai 30 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i>, – Vilniaus B. Jonušo muzikos mokyklos jubiliejinis koncertas „50 muzikinių pavasarių“. Dalyvauja mokyklos meno kolektyvai, absolventai, mokytojai. Koncertą veda muzikologas V. Gerulaitis. Programoje F. Latėno, G. Savinienės, V. Miškinio, T. Leiburo, G. Svilainio, A. Bražinsko, A. Daugirdo, A. Drevinskienės, D. Reinhardtto, M. Lewiso kūriniai 30 d. 16 val. <i>Taikomosios dailės ir dizaino muziejuje</i> – kamerinės muzikos koncertas „Schumanno ir Brahmo istorijos“. Čiurlionio kvartetas, A. Injushina (fortepijonas). Programoje R. Schumann, J. Brahmsio kūriniai V. 3 d. 18 val. <i>Alytaus kultūros ir komunikacijos centre</i> – orkestro muzikos koncertas „Metų laikai“. Lietuvos kamerinis orkestras. Solistas Dž. Bidva (smuikas). Dir. – P. Borgonovo. Programoje A. Vivaldi, W.A. Mozarto kūriniai 3 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i>, – kamerinės muzikos koncertas „Florencijos suvenyras“. Valstybinis Vilniaus kvartetas, J. Kaliūnaitė (altas), V. Sondeckis (violončelė). Programoje J. Brahmsio, P. Čaikovskio kūriniai 5 d. 18 val. <i>Šiaulių „Laiptų“ galerijoje</i> – edukacinė programa „Šokiai muzikoje“. Lietuvos kamerinis orkestras. Dir. – M. Barkauskas. Koncertą veda muzikologė J. Skiotytė-Norvaišienė 6 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i>, – orkestro muzikos koncertas „Kai	solo groja obojus“. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas R. Beinaris (obojus). Dir. – O. Grangeanas. Programoje C. Debussy, R.V. Williamso, L. van Beethoveno kūriniai VILNIUS Lietuvos muzikų rėmimo fondas <i>Festivalis „Sugrįžimai“</i> 28 d. 17 val. <i>Kauno J. Gruodžio konservatorijoje</i> – M. Žaliukaitė-Limantas (mezosopranas, Lietuva, JAV), E. Perkumaitė (fortepijonas) Valdovų rūmai 28 d. 19 val. – Šv. Kristoforo kamerinio orkestro ir P. Geniušo koncertas „Petras Geniušas ir batutos meistrai“. Programoje W.A. Mozarto, R. Schumanno kūriniai Kotrynos bažnyčia 29 d. 18, 20.30 – M. Levickis (akordeonas), Styginių kvartetas. Programoje W.A. Mozarto, A. Vivaldi, J. Brahmsio ir kt. kūriniai V. 2, 3 d. 18.30 – koncertas „Savo dainą Mamytei skiriu“. Dalyvauja Vilniaus chorinio dainavimo mokyklos „Liepaitės“ chorai Šv. Jonų bažnyčia 28 d. 20 val. – projektas „Baltijos jūros choras“. Atlikėjai Vilniaus universiteto choras „Pro musica“ (vad. R. Gelgotienė), Liepojos kultūros centro mišrus choras „Intis“ (vad. I. Valce), Sankt Peterburgo jaunimo kamerinis choras „Lauda“ (vad. M. Kirejeva), Balstogės Technologijos universiteto choras (vad. V. Milkovska), vargonuos I. Veličkaitė 29 d. 18 val. – V. Pinkevičiaus koncertas „More Palatino“ (XIX ciklas „7 vargonų muzikos šimtmečiai“). Programoje J.S. Bacho, J. Ockeghemo, J.P. Sweelincko, H. Scheidemannio, J.L. Krebso, F. Petterso kūriniai „Muzikos galerija“ <i>Gedimino pr. 37</i> V. 4 d. 18 val. – I. Milkevičiūtės jubiliejinis koncertas M.K. Čiurlionio namai 29 d. 16 val. – „Jausmai ir simboliai“. Violončelininkas T. Collingwoodas (D. Britanija) ir pianistas J. Šervenikas. Programoje R. Schumanno, D. Šostakovičiaus kūriniai Vakarai VILNIUS Nacionalinė dailės galerija V. 4 d. 20 val. – Architektūros [pokalbių] fondo pokalbių ciklas „Post-architektūra“. U. Luksevics ir L. Leitane-Smidberga (Latvija) paskaita Namų teatras „Arbatvakariai“ <i>Liepkalnio g. 12-5a</i> 30 d. 18 val. – Premjera! „LIUDVISĖ. NUO VILNIAUS IKI KONSTANTINOPOLIO“. Rež. – E. Tulevičiūtė. Vaidina N. Timinskaitė ir K. Siparis. Pianinu skambina J. Sotirovič, kostiumų dail. – I. Jurkevičiūtė Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka 28 d. 18 val. – N. Klumbytės paskaita „Pradingęs juokas: slaptumo politika satyros ir humoro žurnale „Šluota“. Po paskaitos mintimis apie žurnalą dalinsis dailininkas, karikatūristas ir edukatorius K. Kęstutis Šiaulytis, dailininkas, karikatūristas ir grafikas J. Varnas, dailininkas ir karikatūristas A. Cvirka, žurnalistas D. Šniukas V. 4 d. 17.30 – režisieriaus G. Lukšo kino vakarų ciklas. „Anglų valsas“ (1982 m.) A. Mickevičiaus viešojo biblioteka V. 3 d. 18 val. <i>Konferencijų salėje</i> – fotografo, keliautojo G. Burausko ir keliautojo, tyrinėtojo, publicisto Š. Jasiukevičiaus vakaras
--	---	--

Pareiškimas dėl vykdomų statybos darbų Vilniaus misionierių vienuolyno ansamblio teritorijoje

Lietuvos dailės istorikų draugijos (toliau – LDID) nariai reiškia susirūpinimą dėl pradėtų statybos darbų ant Išganytojo kalvos šalia buvusio Vilniaus misionierių vienuolyno ansamblio ir Viešpaties Dangun Žengimo bažnyčios. LDID visiškai pritaria Lietuvos Respublikos Valstybinės kultūros paveldo komisijos išsakytai pozicijai, kuri buvo išdėstyta raštu Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos (ir kitoms šalies institucijoms) š. m. kovo 24 d. (rašto Nr. VII-28 (6.5)). Atkreipiamo dėmesį, kad į Lietuvos kultūros vertybių registrą Misionierių vienuolyno ansamblis yra įtrauktas kaip valstybės saugoma nacionalinio reikšmingumo lygmens kultūros vertybė, o šios vertybės patvirtintoji teritorija apima Misionierių bažnyčią ir vienuolyną, taip pat šaritėms priklausiusius Vaikelio Jėzaus namus (prieglaudą). Taip pat atkreipiamo dėmesį, kad Kultūros paveldo departamento specialieji paveldosaugos reikalavimai 2015-12-14 EV-1054 nustato „Ligoninės pastatų Subačiaus 20 ir 22, slėptuvės ir transformatorinės Subačiaus 28 rekonstravimas pritaikant juos gyvenamiesiems namams, kartu atliekant Subačiaus 20 - Vaikelio Jėzaus prieglaudos pastato tvarkybos darbus ir gyvenamojo korpuso naują statybą atkuriant neišlikusį sklypo užstatymą“. Pagal Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą atkūrimas yra neišlikusios nekilnojamosios kultūros vertybės atkūrimas išimtiniais atvejais pagal nustatytas neišlikusias vertingąsias savybes, atliekant tyrimais pagrįstus tvarkomuosius paveldosaugos, statybos ir kraštotvarkos darbus. Atkuriant išsaugomos atkuriamos vertybės išlikusios dalys ir elementai, jie grąžinami į pirminę vietą, tiksliai pakartojamos ar naujai sukuriamos neišlikusios dalys ir elementai (2 str. 5 d.), o moksliniai tyrimai yra nekilnojamojo kultūros paveldo apskaitos, tvarkybos, pažinimo ir jo sklaidos pagrindas (18 str. 1 d.). Iš statybų projekto akivaizdu, kad atkūrimas nėra vykdomas, nes naujų statinių išdėstymas sklype ir architektūriniai sprendimai neturi nieko bendra su Misionierių ansambliu. Manome, kad taip galėjo atsitikti, nes planavimo ir projektavimo reikmėms atliktieji Misionierių vienuolyno ansamblio moksliniai tyrimai yra fragmentiški, nenuoseklūs, todėl visiškai nepakankami kokiems nors ansamblio keitimams, ypač tokio masto, kaip dabar, statyboms vykdyti: nėra ansamblio stilistinės meninės raidos retrospektyvinių analizių (nors ansamblis formavosi apie 200 metų), netyrinėti šio barokinio užmiesčio ansamblio parkinis kraštovaizdis (nors architektūros ir parkų, sodų, takų sistemų, vandenų, šlaitų ir kitų kraštovaizdžio elementų integravimas į vieningus ansamblius yra išskirtinis baroko architektūros bruožas), apskritai neidentifikuotas buvęs užstatymas, jo sąsajos su bendrąja ansamblio funkcine ir menine sąranga, pavidalai (nors archeologiniais tyrimais visame sklype rasta nemažai statinių liekanų), apskritai neatlikti geografiniai-geologiniai tyrimai kalvos morfologinei raidai nustatyti (o neturint šios retrospektyvos, t.y. nežinant, kokios kalvos būta XV–XVI, XVII arba XVIII a., niekuo nepagrįsti projektuotojų tvirtinimai, neva vykdomas kalvos nukasimas beveik dviem metrais yra „istorinio reljefo atkūrimas“). Neturint šių tyrimų duomenų, atkūrimas apskritai neįmanomas, o iš esmės keisti valstybės saugomą nacionalinę vertybę draudžia įstatymai. Prašome išaiškinti, kodėl nebuvo atlikti visaverčiai ir visapusiški vieno iš unikaliausių Vilniaus senamiesčio architektūros ansamblių moksliniai tyrimai, kodėl specialiuoju planu sklypai atskirti ne pagal istorines abiejų vienuolių gyvavimo ir klestėjimo laikotarpio ribas, bet pagal dėl carinių represijų metu susidariusią situaciją, kai vienuolynas buvo prievarta uždarytas, o jo valda išdraskyta, taip pat ar tyrimais nepagrįsti vykdomi kasimo ir statybos darbai nesunaikins ansamblio istorinės, kultūrinės ir meninės vertės ir negrįžtamai nesužalos Vilniaus senamiesčio – Lietuvos Respublikos paminklo ir UNESCO pasaulio paveldo vertybės – panoramų, silueto, miestovaizdžio autentiškumo ir vientisumo. Manome, kad būtina atlikti minėtų tyrimų išorinę ekspertizę, tyrimus atitinkamai papildyti ir tik naujų integruotų tyrimų pagrindu priimti konkrečius sprendimus dėl ansamblio atkūrimo, kurį nustato Kultūros paveldo departamento specialieji paveldosaugos reikalavimai. Taip pat kviečiame skubiai imtis priemonių, kad bažnyčia fiziškai nenukentėtų (neiskilinėtų, nesmegtų, nebūtų pažeisti trapūs architektūriniai elementai ir lipdiniai), o kalva nepradėtų irti dėl dabar vykdomų didelių kasimo darbų, statybinės technikos ir kito transporto keliamų vibracijų, o ateityje ir dėl naujų statybų apkrovos kalvai. Atkreipiamo dėmesį, kad buvusio Vilniaus misionierių vienuolyno ir Viešpaties Dangun Žengimo bažnyčios ansamblis yra viena svarbiausių architektūrinių dominančių, siejamų su Vilniaus istorinio centro kultūriniu identitetu. Vilniaus istorinio centro kaip UNESCO pasaulio paveldo nominacinėje byloje nurodyta, kad istorijos požiriu pagrindiniai pastatai ir jų kompleksai priklauso šešioms didelėms architektūros ansamblių grupėms, sudarančioms Vilniaus istorinio centro išskirtinę visuotinę vertę, o Vizitiečių-Misionierių bažnyčių kompleksas yra vienas iš jų.	Dr. Algė Andriulytė, pirmininkė
---	--

Nariai: Prof. dr. Aleksandra Aleksandravičiūtė, Dr. Lina Balaišytė, Aistė Bimbirytė-Mackevičienė, Doc. dr. Rasa Butvilaitė, Dr. Lijana Birškytė-Klimienė, Dr. Juozapas Blažiūnas (Lietuvos literatūros ir meno archyvo direktorius), Dr. Asta Giniūnienė, Doc. dr. Liepa Gričiūtė-Švecrienė, Dr. Marius Iršėnas, Prof. dr. (hp) Giedrė Jankevičiūtė, Dr. (hp) Rūta Janonienė (Lietuvos mokslų akademijos tikroji narė), Dr. Margarita Janušonienė, Dr. Teresė Jurkuvienė, Kristina Jokubavičienė (ICOMOS narė), Dr. Auksė Kaladžinskaitė, Dr. Dalia Klajumienė (VDA Paminklotvarkos katerdos vedėja), Dr. Jolita Liškevičienė, Jūratė Markevičienė (ICOMOS narė, tarptautinė kultūros paveldo ekspertė), Dr. Sigita Maslauskaitė-Mažylienė (Bažnytinio paveldo muziejaus direktorė), Prof. dr. Giedrė Mickūnaitė, Dr. Lijana Natalevičienė Doc. dr. Agnė Narušytė, Dr. Mindaugas Paknys, Dr. Ieva Pleikienė, Doc. dr. Ramutė Rachlevičiūtė (AICA Lietuvos sekcijos prezidentė), Dr. Tojana Račiūnaitė (VDA Dailėtyros instituto direktorė), Dr. Dalia Ramonienė, Dr. Skirmantė Smilingytė-Žeimienė, Dr. Regimanta Stankevičienė, Dr. Gabija Surdokaitė-Vitienė, Doc. dr. Vaida Ščiglienė, Dr. Jolanta Širkaitė (Lietuvos kultūros tyrimų instituto direktorė), Dr. Vytautas Tumėnas, Dr. Nijolė Tumėnienė, Dr. Skaidrė Urbonienė, Dr. Rima Valinčiūtė-Varnė, Dr. Aušra Vasiliauskienė, Dr. Dalia Vasiūnienė, Doc. dr. Birutė Rūta Vitkauskienė, Dr. Jolanta Zabulytė	
--	--

Savaitės filmai	Kino repertuaras
 „Spausk gaiduką!“ Atvirame kosmose **** Filmo pagrindas – pirmasis istorijoje žmogaus, rusų kosmonauto Aleksejus Leonovo, išėjimas į atvirą kosmosą iš kosminio laivo „Voschod-2“. ...7-asis dešimtmetis. Vyksta Šaltasis karas – JAV ir SSRS kaunasi už pirmenybę kosmose. Sovietai rengiasi išleisti žmogų į atvirą kosmosą. Likus dviem savaitėms iki „Voschod-2“ starto, sprogsta bandomas kosminis laivas. Išsiaiškinti, kodėl tai įvyko, nebėra laiko, todėl teks rizikuoti, nes lyderystės amerikiečiams užleisti negalima. Patyręs karo lakūnas Pavelas Beliajevas ir jaunas, apie žygdarbį svajojantis Aleksejus Leonovas pasireną žengti nežinomybėn. Tačiau niekas negali nuspėti, su kuo jiems teks susidurti kosmose, nes viskas klostysis ne taip, kaip suplanuota. Režisierius Jurijus Beliajevas („Kvaily“) buvo nušalintas nuo filmo, nes akcentavo „žmogiškąjį faktorių“, jį pakeitęs komercinių „Eglučių“ specialistas Dmitrijus Kiseliovas daugiau dėmesio skyrė specialiesiems efektams. Bet rusų kritikai nenubraukia filmo privalumų ir sako, kad jo autoriai norėjo patikti ne tik viršininkams, bet ir sukurti kažką universalaus. Be abejo, prie to prisidėjo pagrindinius vaidmenis sukūrę Jevgenijus Mironovas ir Konstantinas Chabenskis (Rusija, 2017). (Vilnius, Klaipėda) Nocturama **** Bertrand’o Bonello filmas panardina į Paryžiaus gatves, kur paslaptingi jauni žmonės, regis, juda pagal iš anksto numatytą planą. Jų gestai preciziški, beveik pavojingi. Jie atsидurs prie didelės parduotuvės, kai uždaromos jos durys. Naktis prasideda. Miestą apima panika, politikai skęsta spėlionėse... Iš pradžių gali pasirodyti, kad Bonello kuria trilerį, bet filmo veikėjai labiau primena XIX a. pabaigos anarchistus, o ne šių dienų teroristus. „Nocturama“ – ne filmas apie Prancūziją pastaraisiais metais sukrėtusius teroro aktus, nes jis buvo parašytas ir nufilmuotas dar prieš jiems įvykstant, tik ilgai laukė premjeros. Tai menininko ir esteto, o ne politiko filmas, kur prabangi parduotuvė – materialistinės visuomenės metafora, teroristai įkūnija civilizacijos ligas ir visuomenės autodestrukcijos idėją. Vaidina: Vincent Rottiers, Jamil McCraven, Laure Valentinelli, Finnegan Oldfield, Hamza Meziani, Manal Issa, Marti Petit-Guyot, Rabah Nait Oufella (Prancūzija, Vokietija, Belgija, 2016). (Vilnius, Kaunas) Spausk gaiduką! *** Naują britų aktorius ir režisieriaus Beno Wheatley’io („Aukšta klasė“) filmą, iš visko sprendžiant, įkvėpė kompiuterinis žaidimas. Nelegalių ginklų prekybininkų sandėris turi vykti tuščiam apleistame sandėlyje. Tačiau kai įvykiai pasisuka netikėta linkme, prasideda išlikimo mūšis, kurio pagrindinis prizas – lagaminėlis pinigų. Visi ginkluoti ir kiekvienas kovoja už save. Vaidina Brie Larson, Cillianas Murphy’s, Armie Hammeris, Sharlto Copley’s, Samas Riley’s, Jackas Reynoras (D. Britanija, Prancūzija, 2016). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda) Tai tik pasaulio pabaiga **** Pernai Kanuose Didžiuoju prizu apdovanotas Xavier Dolano filmas, sukurtas pagal nuo AIDS mirusio Jeano-Luco Lagarce’o pjesę, vėl prabyla apie šeimą. Luji (Gaspard Ulliel) po daugybės metų grįžta į šeimos namus Kanados provincijoje. Čia jo laukia motina, sesuo, brolis ir šio žmona. Prasideda šeimos teatras – dviprasmiškas, kerintis ir atstumiantis, kur visi nesiklauso visų. Luji mirtinai serga, stebi šeimą lyg filmą, bet neturi jėgų pasakyti tiesos apie save, nes šis susitikimas iš tikrųjų yra atsisveikinimas. Taip pat vaidina Nathalie Baye, Marion Cotillard, Lea Seydoux, Vincent’as Casselis (Kanada, Prancūzija, 2016). (Vilnius) ***** – šedevras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – niekalas	VILNIUS Forum Cinemas Vingis 28–V. 4 d. – Galaktikos sergėtojai. II dalis (JAV) – 11.30, 17.30, 20.30 Galaktikos sergėtojai. II dalis (3D, JAV) – 14.30, 18.30, 21.30 Drakono užkeikimas (JAV) – 11, 13, 15.05, 16.20 Spausk gaiduką! (D. Britanija, Prancūzija) – 14, 16.10, 19.10, 21 val. 30 d. – „TED – Best of TED 2017“ – 18 val. 28, V. 2–4 d. – Greiti ir įsiutę 8 (JAV) – 11.10, 13.50, 15.50, 18.45, 21.40; 29–V. 1 d. – 13.50, 15.50, 18.45, 21.40 28–V. 4 d. – Ponas kūdikis (JAV) – 11.10, 13.30, 15.40, 17.10 (lietuvių k.); 29, 30, V. 1 d. – 11 val. (originalo k.) 28–V. 4 d. – Tobuli melagiai (Italija) – 11.20, 16.50, 19.30 28–V. 4 d. – Smurfai. Pamiřštas kaimelis (JAV) – 11.30, 13.40, 16 val. (lietuvių k.); 29, 30, V. 1 d. – 11.45 (originalo k.) 28–V. 4 d. – Atvirame kosmose (Rusija) – 13.20, 18.30 Zoologijos sodo prižiūrėtojo žmona (JAV) – 18, 21.40 Prarastasis miestas Z (JAV) – 15.10, 20.45 30 d. – Gražuolė ir pabaisa (JAV) – 12.45 28, 30, V. 2, 4 d. – Naktis su uošviu (JAV) – 18.10 28–V. 4 d. – Dvasia šarvuose (JAV) – 21.20 Tarnaitė (P. Korėja, Japonija) – 21.45 29, V. 1, 3 d. – Seni lapinai (JAV) – 18.10 29, V. 1 d. – Emilija iš Laisvės alėjos (rež. D. Ulvydas) – 12.45 28, 30, V. 2, 4 d. – Pradink (JAV) – 21 val. 29, V. 1, 3 d. – Gyvybė (JAV) – 21 val. 28–V. 4 d. – Liūtas (Australija, JAV, D. Britanija) – 18.15 Forum Cinemas Akropolis 28–V. 1 d. – Galaktikos sergėtojai. II dalis (JAV) – 10.30, 12.40, 15.40, 18.40, 21.40, 23 val.; V. 2–4 d. – 10.30, 12.40, 15.40, 18.40, 21.40 28–V. 4 d. – Galaktikos sergėtojai. II dalis (3D, JAV) – 11.40, 14.40, 17.40, 20.40 Drakono užkeikimas (JAV) – 10.50, 12.55, 15, 17.05 28 d. – Spausk gaiduką! (D. Britanija, Prancūzija) – 11.50, 16, 19.20, 21.50, 23.40; 29 d. – 16, 19.20, 21.50, 23.40; 30 d. – 16, 19.20, 21.50; V. 1 d. – 16, 19.20, 21.50, 23.40; V. 2–4 d. – 16, 19.20, 21.50 28, V. 2–4 d. – Ponas kūdikis (JAV) – 10.20, 13.20, 14.10, 15.50, 16.30; 29–V. 1 d. – 10.20, 11.50, 13.20, 14.10, 15.50, 16.30 28, 29, V. 1 d. – Greiti ir įsiutę 8 (JAV) – 10.40, 13.30, 16.20, 18.10, 21.05, 23.30; 30, V. 2–4 d. – 10.40, 13.30, 16.20, 18.10, 21.05 30, V. 2–4 d. – Smurfai. Pamiřštas kaimelis (JAV) – 12.20, 14.30, 16.40; 29–V. 1 d. – 10.10, 12.20, 14.30, 16.40 28–V. 4 d. – Tobuli melagiai (Italija) – 11.20, 18, 20.30 28, 29, V. 1 d. – Pradink (JAV) – 19, 23.59; 30, V. 2–4 d. – 19 val. 28–V. 4 d. – Naktis su uošviu (JAV) – 21.30 28, 30, V. 2, 4 d. – Dvasia šarvuose (JAV) – 18.50 29, V. 1, 3 d. – Seni lapinai (JAV) – 18.50 28–V. 4 d. – Prarastasis miestas Z (JAV) – 21.20 28, 30, V. 2, 4 d. – Zoologijos sodo prižiūrėtojo žmona (JAV) – 19.10 28, V. 1 d. – Gyvybė (JAV) – 23.50; 29 d. – 19.10, 23.50; 3 d. – 19.10 28–V. 4 d. – Atvirame kosmose (Rusija) – 13.40, 21.15 Skalvija 28 d. – Tobuli melagiai (Italija) – 17 val.; V. 1 d. – 17.30; 2 d. – 17 val.; 3 d. – 21.10 28 d. – Tarp mūsų (Izraelis, Prancūzija) – 19 val.; 29 d. – 21.10; 30 d. – 16 val.; V. 3 d. – 16.50 28 d. – Patersonas (JAV, Prancūzija, Vokietija) – 21 val.; 29 d. – 19 val.; V. 2 d. – 19 val.; 4 d. – 16.40 30 d. – Nocturama (Prancūzija, Vokietija, Belgija) – 21 val.; V. 1 d. – 19.30; 3 d. – 18.50; 4 d. – 21 val. 29 d. – Prarastasis miestas Z (JAV) – 14 val. 29 d. – Baigiamieji egzaminai (Rumunija, Prancūzija, Belgija) – 16.40; 30 d. – 13.40 V. 2 d. – Kita vilties pusė (Suomija, Vokietija) – 21.10; 4 d. – 19 val. <i>Ciklas „Karlsono kinas“</i> 29 d. – animacinių filmų programa „Ką pašnibždėjo Pelėda“ (Prancūzija) – 13 val. 30 d. – Ričis Didysis (Vokietija) – 12 val. 30 d. – <i>Kino klasikos vakaras</i>. Bulvarinis skaitalas (JAV) – 18 val. V. 1 d. – <i>Seansai senjorams</i>. Liūtas (Australija, JAV, D. Britanija) – 15.10 Pasaka 28 d. – Tai tik pasaulio pabaiga (Kanada, Prancūzija) – 17.15; V. 3 d. – 21 val. 28 d. – Tobuli melagiai (Italija) – 19.15, 21.30; 29 d. – 13.15, 19, 21.30; 30 d. – 13.30, 19.30, 21.30; V. 1 d. – 15.30, 18.45; 2 d. – 20.45; 3 d. – 19.30; 4 d. – 17, 21.30 28 d. – Traukinių žymėjimas 2 (D. Britanija) – 21.15; 29 d. – 21 val.; 3 d. – 21.30 28 d. – Zoologijos sodo prižiūrėtojo žmona (JAV) – 17 val.; 30 d. – 18.45; 2 d. – 18.15 28 d. – Spausk gaiduką! (D. Britanija, Prancūzija) – 19.30; 29 d. – 19.45; 30 d. – 17.45; V. 1 d. – 20.45; 3 d. – 19.15; 4 d. – 21.45 28 d. – (Ne)Tikros prancūziškos vestuvės (Prancūzija) – 20.45; 30 d. – 21.15 29 d. – Moliūgėlio gyvenimas (Šveicarija, Prancūzija) – 15.15; 30 d. – 13 val.; V. 1 d. – 15 val. 29 d. – Šokėja (Prancūzija) – 16.45; 30, V. 1 d. – 16.30; 4 d. – 15 val. 29 d. – Raudonas vėžlys (Prancūzija, Belgija, Japonija) – 13 val. 29 d. – Emilija iš Laisvės alėjos (rež. D. Ulvydas) – 14.45; 30 d. – 15.30; 4 d. – 16.30 29 d. – Nocturama (Prancūzija, Vokietija, Belgija) – 17.15; 30 d. – 21 val.; V. 1 d. – 17.30; 2 d. – 20.30 29 d. – Kita vilties pusė (Suomija, Vokietija) – 13.30; 30 d. – 19.15; 4 d. – 17.30 29 d. – Francas (Vokietija, Prancūzija) – 15.30; V. 1 d. – 17.45 29 d. – Belgų karalius (Belgija, Olandija, Bulgarija) – 20.45; 4 d. – 21.15 30 d. – Ponas kūdikis (JAV) – 14.30 30 d. – Kriaušių pyragėliai su levandomis (Prancūzija) – 13.15; 3 d. – 17 val. 30 d. – Irano reivas (dok. f., Šveicarija) – 15.15; 3 d. – 21.15 30 d. – Nekaltosios (Lenkija, Prancūzija) – 17 val.; 3 d. – 19 val. V. 1 d. – Ji (Prancūzija) – 20 val.; 2 d. – 18 val. V. 1 d. – Patersonas (JAV, Prancūzija, Vokietija) – 20.15 2 d. – Taksiukas (JAV) – 17.45 2 d. – „Kino kursai. Kino skonis. Filmo garšas“ – 19.30 2 d. – Asfaltas (Prancūzija) – 21.15 3 d. – Juodieji deimantai (ciklas „Ispaniš-kai“) – 17.30 3 d. – Mergina su principais. Kerė Pilbė (JAV) – 17.15 4 d. – Prancūziška porelė (Prancūzija) – 15.30 4 d. – „Kino kursai. Kino skonis. Montažas“ – 19.30 KAUNAS Forum Cinemas 28–V. 4 d. – Galaktikos sergėtojai. II dalis (JAV) – 10.40, 16.40, 22.20; Galaktikos sergėtojai. II dalis (3D, JAV) – 13.40, 19.20; Drakono užkeikimas (JAV) – 10.50, 13.50, 15.40, 17.20 28, 29 d. – Spausk gaiduką! (D. Britanija, Prancūzija) – 21, 23.10; 30–V. 4 d. – 21 val. V. 1 d. – „TED – Best of TED 2017“ – 18 val. 28–V. 4 d. – Ponas kūdikis (JAV) – 10.20, 12.20, 12.40, 14.40, 15, 17, 18.40 28–30, V. 2, 4 d. – Greiti ir įsiutę 8 (JAV) – 13, 15.50, 18, 19.40, 20.50, 22.40; V. 1 d. – 13, 15.50, 18, 20.50, 22.40; 3 d. – 13, 15.50, 19.40, 20.50, 22.40 28, V. 1 d. – Smurfai. Pamiřštas kaimelis (JAV) – 10.10, 13.20; 29, 30, V. 2–4 d. – 10.10, 13.20, 15.30 28–30, V. 2, 4 d. – Emilija iš Laisvės alėjos (rež. D. Ulvydas) – 11 val.; V. 1, 3 d. – 11, 17.40 28–V. 4 d. – Gražuolė ir pabaisa (JAV) – 10.30 30, V. 2, 4 d. – Zoologijos sodo prižiūrėtojo žmona (JAV) – 17.40 28–V. 4 d. – Pradink (JAV) – 22.50 29, V. 1, 3 d. – Seni lapinai (JAV) – 20.20 28, 30, V. 2, 4 d. – Tobuli melagiai (Italija) – 20.20 28–V. 4 d. – Prarastasis miestas Z (JAV) – 19.25 28 d. – Naktis su uošviu (JAV) – 22.30 29 d. – Dvasia šarvuose (JAV) – 22.30 28–V. 4 d. – Gyvybė (JAV) – 23.40 Romuva 28 d. – Spausk gaiduką! (D. Britanija, Prancūzija) – 19 val.; 29 d. – 18 val.; 30 d. – 14 val.; V. 3 d. – 20.15 28 d. – Tobuli melagiai (Italija) – 21 val.; 30 d. – 18 val. 29 d. – Šokėja (Prancūzija) – 14.15 29 d. – Pasiklydę Paryžiuje (Belgija, Prancūzija) – 16.15 29 d. – Kino ir šokio duetas: Kūno kalbos zona – 21 val. 30 d. – Ateitis (Prancūzija) – 16 val. V. 2 d. – Aukštuomenės klubas (JAV) – 18 val. V. 2 d. – Kita vilties pusė (Suomija, Vokietija) – 20 val. 3 d. – Didesni purslai (Italija, Prancūzija) – 18 val. 4 d. – Aukšta klasė (D. Britanija) – 18 val. 4 d. – Pasiklydę Paryžiuje (Belgija, Prancūzija) – 20.15 KLAIPĖDA Forum Cinemas 28–V. 4 d. – Galaktikos sergėtojai. II dalis (JAV) – 10.50, 13.10, 15, 18.10, 21.10; Galaktikos sergėtojai. II dalis (3D, JAV) – 13.50, 16.50, 19.50; Drakono užkeikimas (JAV) – 11, 12.50, 17.20; Spausk gaiduką! (D. Britanija, Prancūzija) – 19.30, 21.40; Ponas kūdikis (JAV) – 10.20, 12.40, 16.10, 17.55; Greiti ir įsiutę 8 (JAV) – 13, 15.55, 18.30, 21.30 28, V. 2–4 d. – Smurfai. Pamiřštas kaimelis (JAV) – 12.55, 15.10; 29–30, V. 1 d. – 10.40, 12.55, 15.10 28–V. 4 d. – Atvirame kosmose (Rusija) – 14.55, 18.50 Gražuolė ir pabaisa (JAV) – 10.10 Prarastasis miestas Z (JAV) – 20.20 Emilija iš Laisvės alėjos (rež. D. Ulvydas) – 10.30 Naktis su uošviu (JAV) – 21.50
Redaktorė – Monika Krikštopaitytė (dailė) Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė Kinas – Živilė Pipinytė Teatras, šokis – Milda Brukštutė Muzika – Laimutė Ligeikaitė Stilius – Rita Markulienė Dizainas – Jokūbas Jacovskis Maketas – Vanda Čemerkaitė Finansininkė – Brigita Misiuvienė Direktorius – Linas Vildžiūnas	 © „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais. Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „7 meno dienos“, Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel. 2613039. El. paštas redakcija@7md.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. l. Tiražas 800 egz. Spausdino UAB „Valdo leidykla“, Gedimino g. 34, Ukmergė Remia Lietuvos kultūros taryba ir LR kultūros ministerija Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas SPAUDOS, RADIO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS LIETUVOS KULTŪROS TARYBA LIETUVOS RADIJO IR TELEVIZIJOS SPONSORŲ FONDAS